

Finanční gramotnost

úlohy a metodika

Ing. Petr Klínský
Ing. Danuše Chromá

Finanční gramotnost

úlohy a metodika

Národní ústav odborného vzdělávání
Praha
2009

Tato publikace vznikla v rámci resortního projektu MŠMT
„Finanční gramotnost – metodická příručka pro učitele“.

Finanční gramotnost – úlohy a metodika

Zpracovali: Ing. Petr Klínský

Ing. Danuše Chromá

Oponenti: Ing. Dušan Hradil, Ministerstvo financí ČR

Ing. Martin Ježek, AISIS, o. s.

PhDr. Milena Tichá, CSc. Pedagogická fakulta UK v Praze

Obálka, grafická úprava a zlom: ak. arch. Jan Velický

Tisk: Tiskárna FOKUS, spol. s r. o.

Vydal Národní ústav odborného vzdělávání

Praha 2009

ISBN 978-80-87063-26-2

Úvod

*Právě otevíráte publikaci **Finanční gramotnost – úlohy a metodika**, která navazuje na publikaci **Finanční gramotnost – obsah a příklady z praxe škol**, jež byla vydána v roce 2008. Tato nová publikace obsahuje soubor úloh, které jsou vhodné pro použití ve výuce. Při jeho sestavování jsme vycházeli z vlastních zkušeností s výukou této problematiky. Protože publikace je určena širokému spektru středních škol, je uspořádána tak, aby obsahovala celou řadu různě náročných úloh – od úloh nejméně náročných jak na čas, tak i na osvojení si problematiky přes úlohy středně náročné až k úlohám souhrnným. To umožňuje, aby si vyučující sami vybrali, které úlohy budou se svými žáky realizovat.*

Úlohy jsou uspořádány takto:

I. První část obsahuje **kratší úlohy** zaměřené na procvičení látky, krátké výpočty či na pochopení a aplikaci poznatků. Úlohy jsou rozděleny na základní a rozšiřující. Rozšiřující úlohy jsou označeny symbolem ➔.

Úlohy bezprostředně navazují na výše zmíněnou publikaci z roku 2008. Jsou proto členěny do stejných kapitol a rovněž jsou za sebou seřazeny tak, jak postupuje výklad v prvním dílu. Za poslední kapitolou je pak doplněno téma jak se chránit proti předlužení.

II. Druhou část publikace tvoří **souvislé úlohy s pracovními listy**. Jsou určeny k hlubšímu pochopení problematiky a k praktické aplikaci. Tyto úlohy jsou členěny do základních oblastí, v nichž se finanční gramotnost projevuje:

- a) placení
- b) jak naložit s volnými prostředky
- c) kde získat chybějící prostředky
- d) jak se zajistit proti rizikům

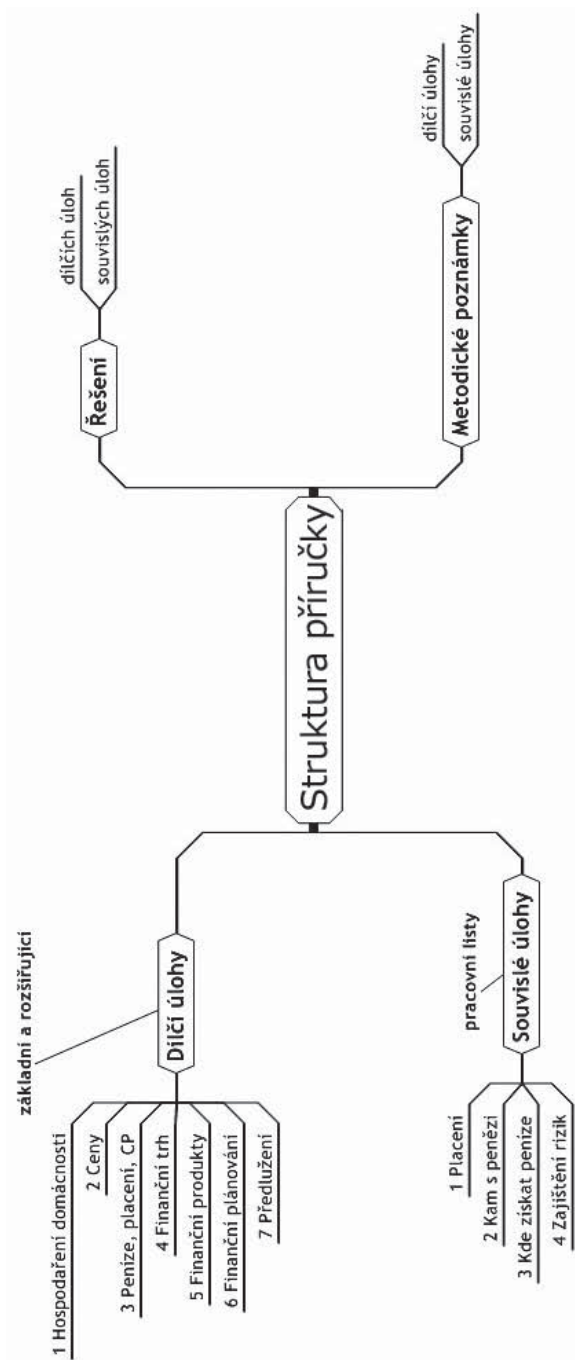
I v těchto úlohách odlišujeme náročnější úlohy symbolem ➔.

III. Třetí část publikace tvoří řešení.

IV. V poslední části naleznete **vybrané metodické poznámky** a odhad času, který je pro řešení úloh potřebný.

Věříme, že se Vám s publikací bude dobře pracovat.

Autoři

I Dílčí úlohy

1 Hospodaření domácnosti

1. Dana Středová, která studuje 2. ročník střední školy, dostává od září měsíčně od rodičů 200 Kč kapesného. Na domluvené brigádě (roznášení letáků) si vydělává 200 Kč týdně (čistý příjem). Dana využívá kapesné a příjem z brigády na nákup občerstvení ve školním bufetu (týdně potřebuje 120 Kč), kredit do mobilního telefonu (měsíčně 110 Kč), vstupenky do kina a na jiné kulturní akce činí měsíčně 190 Kč. Obědy ve školní jídelně, dopravu, učebnice, školní pomůcky, exkurze hradí rodiče.

Na základě těchto údajů:

- sestavte osobní rozpočet Dany Středové;
- rozhodněte, kolik může koncem prosince věnovat na nákup vánočních dáreků ze svých úspor a z mimořádné odměny 500 Kč z brigády v prosinci;
- v únoru se Dana rozhodla, že by si na léto, tj. na konci května, ráda koupila nové boty za 1 200 Kč. Předchozí naspořené prostředky věnovala na vánoční dárky, takže na konci ledna měla k dispozici 300 Kč. Rozhodněte, zda Dana bude mít na konci května k dispozici potřebnou částku.

➔ 2. V následujících případech vyberte jednu možnost a uveďte, co jsou náklady obětované příležitosti této možnosti:

- večer volíte mezi tím, zda půjdete do klubu, budete se učit matematiku, nebo se budete dívat na televizi;
- máte 15 000 Kč a můžete je věnovat na koupi televize, týdenní pobyt na horách, nebo je uložit do banky;
- absolvent střední školy se rozhoduje, zda po maturitě půjde na vysokou školu, nebo nastoupí do zaměstnání.

3. Domácnost má měsíční příjmy 56 000 Kč, běžné výdaje dosahují částky v průměru 49 000 Kč. Rodina uvažuje o koupi nového auta na leasing, měsíční splátky byly vypočteny na částku 6 000 Kč. Může si rodina koupit nového auta dovolit?

4. Zvažte, zda by uvedená rodina místo koupě auta mohla uvažovat o hypotéce na výstavbu rodinného domku, jestliže splátky by činily měsíčně 8 500 Kč.

5. Měsíční příjem domácnosti je 25 000 Kč. Rozdělte se do dvojic. Poté v každé dvojici tuto částku rozdělte do následujících obálék tak, aby vyhovovala vašim potřebám.

Obálky:

- pravidelné platby (nájem, inkaso, elektřina, teplo, vodné stočné)
- výdaje za provoz domácnosti (prací a hygienické potřeby, služby, pojištění)
- stravování (nákupy potravin pro domácnost, předplatné stravy na pracovišti a ve škole)

- oblečení a obuv
  - kulturní potřeby, koníčky, sport (časopisy, vstupenky, klubové poplatky, sportovní potřeby)
  - jízdné (úhrada dopravy, provoz auta)
  - kapesné členů rodiny (každý člen rodiny má mít své kapesné)
  - úspory na větší nákupy, splácení půjček
- Poté, co prostředky rozdělíte do obálek:
- a) přednete ostatním rozvržení svých financí;
  - b) diskutujte o vhodnosti tohoto rozdělení.

➔ **6. Paní Rozvedená měla čistý měsíční příjem 25 600 Kč. Bydlí v pronajatém bytě, kde platí měsíčně nájem 7 000 Kč, její celkové měsíční výdaje (včetně již uvedeného nájmu) činí 19 500 Kč. Vlastní několik obrazů, jejich cenu odhadli ve starožitnictví na 200 000 Kč. Paní Rozvedené po manželovi připadl rozestavěný rodinný domek s nesplacenou hypotékou 1 600 000 Kč. Pokud by si jej ponechala a splácela hypotéku, zvýšily by se její stávající měsíční výdaje o splátku hypotéky 12 000 Kč. Kromě toho, pokud by měl být domek dostavěn, aby ho mohla obývat, bylo by třeba investovat ještě 400 000 Kč.**

Na základě těchto údajů:

- a) zjistíte, zda by paní Rozvedená mohla splácet hypotéku do doby, než by byl domek dostavěn;
- b) navrhněte dvě varianty, jak by mohla dále postupovat;
- c) rozhodněte se pro jednu z variant.

7. Rodina Získalových bydlí v nájemním bytě, vlastní 5 let starý osobní automobil s odhadnutou hodnotou 120 000 Kč. Vybavení bytu má přibližně hodnotu: nábytek 40 000 Kč, počítač + příslušenství 20 000 Kč, elektronika 15 000 Kč, knihy 5 000 Kč, ostatní vybavení 10 000 Kč. Na účtu v bance mají rezervu 16 000 Kč, pravidelně spoří formou stavebního spoření, kde momentálně mají uloženo 55 000 Kč, a přispívají také na penzijní připojištění, kde mají momentálně 26 000 Kč. Zároveň splácejí osobní půjčku, jejíž aktuální zůstatek je 29 000 Kč.

Na základě těchto údajů:

- a) sestavte přehled majetku a závazků Získalových;
- b) zjistíte, zda by rodina po úhradě všech závazků nezůstala zadlužena.

8. Představte si běžnou rodinu a uveďte:

- a) příklady majetku, který by domácnosti mohly vlastnit, uvažujte i o méně obvyklých druzích majetku;
- b) který majetek z vašeho seznamu lze považovat za osobní aktiva a který za osobní pasiva;
- c) které osobní pasivum by mohlo být i osobním aktivem a za jakých podmínek.

2 Ceny

1. Sestrojte graf nabídky a poptávky po dámských botách a určete cenu, při které se nabízené a poptávané množství vyrovnají.

Cena v Kč	Poptávané množství v párech	Nabízené množství v párech
500	8 000	500
1 000	5 000	1 000
2 000	2 500	2 500
3 000	1 000	5 000
4 000	500	8 500

➔ **2. V tabulce je uveden zájem o sluchátka k hudebnímu přehrávači při následujících cenách:**

Cena v Kč	Poptávané množství v ks	Nabízené množství v ks
100	9 000	3 000
125	8 000	4 000
150	7 000	5 000
175	6 000	6 000
200	5 000	7 000
225	4 000	8 000
250	3 000	9 000

Podle těchto údajů uveďte:

- kolik sluchátek dodají firmy na trh, bude-li jejich cena činit 150 Kč;
- kolik sluchátek budou chtít spotřebitelé při ceně 150 Kč za kus koupit;
- kolik činí rozdíl mezi nabízeným a poptávaným množstvím;
- zda při ceně 150 Kč vznikne nedostatek nebo přebytek sluchátek na trhu;
- jak se v nejbližší době zřejmě změní cena;
- pro koho je výhodná cena 225 Kč;
- při jaké ceně bude na trhu rovnováha;
- při jaké ceně budou chtít spotřebitelé koupit 8 000 sluchátek.

3. Představte si pomerančový džus, který běžně koupíte v obchodě. Zjistěte společně ve třídě, kolik byste byli ochotni maximálně zaplatit za 1 litr tohoto džusu. Do tabulky si zaznamenejte počet odpovědí a podle nich stanovte cenu džusu.

Cena v Kč	Počet odpovědí

4. Vyberte si nějaký produkt (může to být i stejný džus jako v úloze 3). Společně uveďte jeho ceny, za které se prodává v nejbližším okolí (nebo je zjistěte na internetu). Poté stanovte cenu pomocí průměru konkurenčních cen.

5. Náklady na výrobu hamburgeru jsou následující:

- mleté maso, koření, sůl 10,50 Kč
- žemle 2,00 Kč
- mzda kuchaře 5,00 Kč
- další náklady 2,50 Kč
- celkem náklady 20,00 Kč

Vypočtete, za kolik Kč se bude hamburger prodávat, chcete-li dosáhnout zisku 25 % z celkových nákladů a DPH je 10 %.

6. Na výrobu šatů byly vynaloženy tyto náklady:

- spotřeba materiálu (látka, nitě, knoflíky) 300 Kč
- mzda švadleny 400 Kč
- opotřebení šicího stroje, spotřeba energie 150 Kč

Vypočtete:

- a) celkové náklady na výrobu šatů;
- b) cenu bez DPH, pokud bychom chtěli dosáhnout zisku 30 % z celkových nákladů;
- c) cenu včetně DPH, činí-li sazba daně 20 %.

7. Tatranka stojí v hypermarketu 5,50 Kč, v automatu 8,00 Kč, v horském hotelu 10,00 Kč. Uveďte:

- a) proč se ceny tatranky takto liší;
- b) další podobné příklady.

8. Vstupenka do kina stojí 80 Kč. U některých titulů se zvyšuje základní vstupné na 90 Kč, v multikinu je vstupné 120 až 150 Kč. Co je důvodem těchto rozdílů ve stanovení ceny?

9. Řada firem používá cenových triků, aby cena byla pro zákazníka přijatelnější. Uveďte příklady takových triků při prodeji:

- a) zahraničních zájezdů;
- b) potravin.

10. Posuďte, ve kterém obchodě je nejméně výhodnější cena pracího prášku:

- a) obchod A – 2 kg za 140 Kč,
- b) obchod B – 3 kg za 240 Kč,
- c) obchod C – 0,6 kg za 45 Kč,
- d) obchod D – 1,5 kg za 110 Kč.

➔ **11. Prostudovali jste si nabídky počítačových laserových tiskáren a zjistili jste tyto údaje:**

- tiskárna MP stojí 3 400 Kč, toner 2 200 Kč a jeho výdrž je 2 000 stran textu;
- tiskárna CN stojí 3 900 Kč, toner 1 900 Kč a jeho výdrž je 1 900 stran.

Vyberte vhodnou tiskárnu, pokud:

- a) tisknete spíše příležitostně (100 stran měsíčně);
- b) tisknete poměrně často (500 stran měsíčně).

12. Míra inflace činí 5 %. Vysvětlete:

- a) jaký vliv to bude mít na hodnotu vkladů;
- b) jak to ovlivní úrokové sazby z vkladů;
- c) jak to ovlivní úrokové sazby z úvěrů.

13. Z následujících osob vyberte ty, pro které bude inflace nepříznivá, a uveďte proč (předpokládejte, že míra inflace byla 10 %):

- a) paní Pokorná, která je již v důchodu;
- b) pan Sládek, který příbuzným půjčil bezúročně 50 000 Kč;
- c) paní Terebová, která si půjčila 200 000 Kč na pevný úrok 8 %;
- d) pan Dušek, který je státním zaměstnancem s pevným měsíčním platem.

14. Proč v době inflace usilují odbory o valorizaci příjmů (a důchodů)?

➔ **15. Rozhodněte, která tvrzení jsou pravdivá:**

- a) pokud se nezmění úroková míra, je inflace výhodná pro dlužníky;
- b) inflace obvykle znehodnocuje úspory;
- c) inflace nemá vliv na lidi se stálými příjmy (např. důchody),
- d) inflace postihuje zejména vlastníky nemovitostí,
- e) inflace způsobuje, že odbory vyvíjejí tlak na růst mezd.

3 Peníze, placení, cenné papíry

➔ **1. Vyhledejte na libovolné bankovce ochranné prvky a ukažte je (nejlépe na bankovce hodnoty 500 Kč a větší, kde jsou zastoupeny všechny).**

2. V přiloženém výňatku z výpisu z bankovního účtu:

- popište, co znamenají jednotlivé položky;
- určete, zda prostředky na účtu celkově vzrostly nebo klesly.

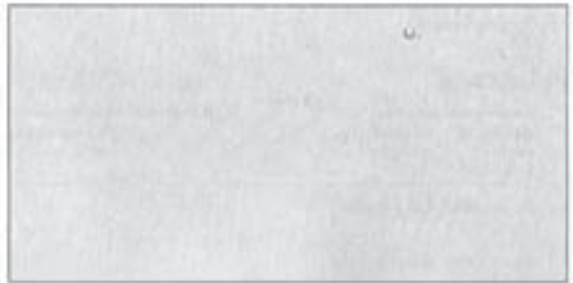
Výpis z účtu

Číslo účtu: 000000-2093585093/ Výpis č.: A.005
IBAN: CZ80 0800 0000 0020 9358 5093 Strana č.: 1 / 2

OP Praha 5 (Štefánikova)
Pobočka Ďáblice

Název účtu:
Měna účtu: CZK

Předchozí výpis ze dne: 30.06.2009
Výpis ze dne: 31.07.2009
Datum zpracování výpisu: 01.08.2009

Skladní údaje:

Počáteční zůstatek 197 349,87
Konečný zůstatek 197 366,02
Disponibilní zůstatek 197 366,02

Splatnost	Položka	Číslo protičtu	KS	Obrot	Má Dátí (-)/Dal
Vstula	Identifikace	Název protičtu	VS		
Odepsáno	Popis		SS		
03.07.2009	mimoemisi vklad		1379		9 709,00
03.07.2009		Sovář Luce	0000000000		
07.07.2009	vybráno z ATM	KE STIRCE 50/243 PRAHA 8	1559		-4 000,00
07.07.2009	0707500161198	XXXXXXXXXXXX1948	0006072009		
07.07.2009			5003351948		
	AV: *CZE PRAHA 8	KE STIRCE Popl. Kč	Částka Kč	Sečet Kč	
	CM: 06072009 CZK	4000,00 45,00	4000,00	4045,00	
07.07.2009	za kartové operace	KE STIRCE 50/243 PRAHA 8	0898		-45,00
07.07.2009	0707500161199	XXXXXXXXXXXX1948	0006072009		
07.07.2009			5003351948		
18.07.2009	vybráno z ATM 148	Kyselova Praha 8	1559		-3 000,00
18.07.2009	0718590024671	XXXXXXXXXXXX1948	0000000000		
18.07.2009			5003351948		

3. Z následující ukázky internetového bankovníctví vyberte potřebné údaje a vypočítejte, kolik peněz (v Kč i v cizí měně) má pan Mádlo k dispozici a kolik bance dluží.

VYBRANÝ ÚČET				
Můj běžný účet 0123456789 CZK Jiří Mádlo				
Číslo účtu 0123456789/0100		Měna účtu CZK		
Název účtu Jiří Mádlo		Limit subjektu 20 000 Kč		
Název subjektu:				
	Číslo účtu	Běžný zůstatek	Úroková sazba	
	Jméno/název majitele účtu	Měna		
	Vlastní jméno účtu			
	0123456789/0100	650 000,-	CZK	0,5
Poslední zůstatek				
	000000011/0100	15 000,-	EUR	0,5
Poslední zůstatek				
	013422121789/0100	550 000,-	CZK	0,5
Poslední zůstatek				
	11117889/0100	10 000,00	JPY	1,5
Poslední zůstatek				
	Číslo účtu	Zůstatek úvěru	Datum příští splátky	
		Měna		Úroková sazba

4. Jakým způsobem můžete obdržet peníze za brigádu? Uveďte alespoň dvě možnosti a u každé její výhody a nevýhody.

5. Popište, jakým způsobem vybrat peníze z účtu:

- hotově na přepážce banky;
- platební kartou.

6. v září máte uhradit stravné 485 Kč ve školní jídelně. Popište, jak provedete platbu:

- poštovní poukázkou;
- z běžného účtu;
- rozhodněte, který způsob využijete a proč.

7. Platba stravného se každý měsíc opakuje ve stejné výši. Jak by bylo možno zajistit, abychom nemuseli každý měsíc platbu znovu zadávat?

8. Ze svého studentského účtu platíte mobilnímu operátorovi poplatky za telefon. Částka poplatků je každý měsíc jiná. Jak můžete platbu provést, jestliže nechcete každý měsíc dávat příkaz k úhradě fakturované částky?

9. Zjistěte, co znamená SIPO a k čemu se používá.

10. Platební karty určitě znáte. Uveďte:

- a) jaké možnosti nabízí platební karta kromě toho, že s ní lze vybírat hotovost z bankomatu;
- b) zda všechny tyto možnosti nabízejí všechny platební karty, nebo zda se od sebe karty liší;
- c) jaká rizika hrozí při platbách platební kartou;
- d) jak je možné se proti těmto rizikům alespoň částečně chránit.

11. Směnárna má kurs CZK/EUR pro nákup 23,97 a pro prodej 25,02. Při prodeji si poplatek neúčtuje, při nákupu žádá 2 % z částky. Vypočtete, kolik CZK:

- a) budete potřebovat na pořízení 600 EUR na zahraniční cestu;
- b) dostanete po návratu za 80 EUR, které budete chtít vyměnit za CZK.

➔ 12. Vyhledejte na internetu kursovní lístek některé komerční banky. Předpokládejte, že banka nevybírá poplatek a vypočtete:

- a) kolik budete potřebovat CZK na nákup 450 EUR na zahraniční cestu;
  - b) kolik dostanete CZK za 130 EUR po návratu z ciziny;
  - c) kolik banka připíše vývozci CZK na jeho účet za 16 700 EUR za prodané zboží;
  - d) kolik banka odepíše dovozci za 8 400 EUR za nakoupené zboží;
  - e) kolik vám banka odepíše z vašeho účtu, zaplatíte-li v zahraničí platební kartou 100 EUR.
- Nemáte-li možnost kursovní lístek získat, využijte přiložený kursovní lístek.

Měna		Střed	Valuty		Devizy	
kód	jednotka	ČNB	nákup	prodej	nákup	prodej
CHF	1	17,160	16,630	17,690	16,770	17,560
EUR	1	25,935	25,330	26,580	25,495	26,425
GBP	1	30,104	29,230	31,090	29,464	30,852
HUF	100	9,432	-	-	9,201	9,634
JPY	100	19,970	19,280	20,830	19,513	20,637
PLN	1	6,153	5,754	6,120	5,803	6,073
USD	1	18,539	18,140	19,070	18,176	19,032

➔ 13. Řešte znovu úlohu 12, tentokrát však při prodeji započtete poplatek 1 % z částky (max. 1 000 Kč) a při nákupu 2 % z částky (max. 1 500 Kč).**14. Je vhodnější při cestách do ciziny platit cizí měnou hotově nebo prostřednictvím platební karty?****15. Vysvětlete, k čemu slouží:**

- a) šek;
- b) směnka.

4 Finanční trh

1. Jaký je rozdíl mezi peněžním a kapitálovým trhem?

➔ **2. Rozhodněte, zda je daná činnost typická pro centrální banku, nebo pro komerční banky:**

- a) vydávání peněz do oběhu;
- b) bankovní dozor;
- c) přijímání vkladů podnikatelů;
- d) bezhotovostní platební styk pro klienty;
- e) vedení účtů pro vládu;
- f) poskytování úvěrů na nemovitosti;
- g) směnárství.

3. Vysvětlete, k čemu slouží:

- a) stavební spořitelny;
- b) penzijní fondy.

4. Co se děje s penězi, které vložíme do podílového fondu?

5. Máme-li zájem o koupi akcií, můžeme je koupit přímo na burze, nebo musíme postupovat jinak?

6. Jaký je rozdíl mezi úvěrem od banky a od splátkové společnosti?

7. Jaký je rozdíl mezi pohyblivou úrokovou sazbou a základní (referenční) sazbou?

8. Kupujete televizor a úvěrová společnost vám nabízí koupi na splátky s úrokovou sazbou 2 % p. m. Je to výhodná nabídka?

9. Měsíční úroková míra je 1,2 % p. m. Určete výši úrokové míry za období:

- a) roční;
  - b) pololetní;
  - c) čtvrtletní;
- a označte správnými zkratkami.

10. Podle přiloženého sazebníku banky na s. 14 stanovte úrokovou sazbu pro:

- a) termínovaný vklad s pohyblivou úrokovou sazbou na jeden rok;
- b) termínovaný vklad s pohyblivou úrokovou sazbou na dva roky;
- c) krátkodobý úvěr;
- d) dlouhodobý úvěr.

Referenční sazba: 5,30% p. a.		
Vklady v korunách		
Terminované vklady, spořicí účty s pevnou úrokovou sazbou (sazba p. a.)		Terminované vklady s pohyblivou úrokovou sazbou (sazba p. a.)
14 dní	1,5%	RS - 3,8%
1 měsíc	1,6%	RS - 3,7%
3 měsíce	1,7%	RS - 3,6%
6 měsíců	1,7%	RS - 3,6%
1 rok	1,9%	RS - 3,5%
2 roky	2,3%	RS - 3,2%
Terminované vklady - běžný účet 0,25% p. a.		
Úrokové podmínky úvěrů		
Krátkodobé úvěry		RS + 1,3%
Střednědobé úvěry		RS + 1,5%
Dlouhodobé úvěry		RS + 2,5%
Hypoteční úvěr		pevná sazba 5,5% p. a.
Kontokorentní úvěr (běžný účet)		pevná sazba 19% p. a.

11. Klient uložil na spořicí účet 100 000 Kč na 1 rok při úrokové sazbě 2 % p. a. Tento úrok mu byl připsán a objevil se na výpisu z účtu. Na základě těchto údajů uveďte:

- kolik činí úrok;
- zda skutečně tento úrok také obdrží;
- jaký údaj kromě připsaného úroku ještě klient na výpisu najde.

12. Paní Libichová uložila 17. 5. při úrokové sazbě 1,5 % p. a. 65 000 Kč a vybrala je 25. 10. včetně úroku. Vypočtěte, kolik bude činit úrok (po zdanění) za tuto dobu.

13. Pan Vaněk udělal dopravní přestupek, a protože tak dovršil 12 trestných bodů, byl mu na dva roky odebrán řidičský průkaz. Pan Vaněk tedy prodal své auto a utržených 150 000 Kč uložil na 2 roky do banky (úroková sazba činila 1,3 % p. a.).

Vypočtěte, kolik bude činit příslušný úrok (se započtením daně).

14. Pan Kroupa potřebuje v průběhu několika let opravit rodinný dům. Pro tuto opravu si ročně (na počátku roku) ukládá do banky rezervu ve výši 200 000 Kč při úrokové sazbě 1,5 % p. a. Zjistěte s pomocí kalkulačky na vhodných webových stránkách, zda bude po třech letech k dispozici potřebná částka, která podle rozpočtu oprav bude 650 000 Kč.

15. Slečna Pečlivá dostává měsíčně prospěchové stipendium ve výši 500 Kč. Toto stipendium ukládá pravidelně do banky na spořicí účet s úrokovou sazbou 1,7 % p. a. Zjistěte s pomocí kalkulačky na vhodných webových stránkách, kolik bude mít naspořeno, pokud by ho dostávala celkem 3 roky (a to i o prázdninách).

16. Společnost HJcomp si vypůjčila na otevření počítačové herny 420 000 Kč na 3 roky při úrokové sazbě 13 % p. a. Vypočtěte s pomocí kalkulačky na internetu:

- kolik bude měsíčně společnost splácet;
- celkovou částku, kterou vrátí;
- celkovou výši úroků za dobu úvěrování.

17. S pomocí výňatku ze sazebníku poplatků vypočtěte, kolik celkem uhradíte na bankovních poplatcích, pokud za měsíc podáte 5 příkazů k úhradě (převod do jiné banky), obdržíte mzdu z brigády a třikrát vyberete peníze z bankomatu své banky. Máte běžný účet, nikoliv Naše konto, 1x měsíčně obdržíte papírový výpis a používáte internetové bankovníctví.

Služba	Poplatek v Kč	
	běžný účet	Naše konto
Měsíční poplatek	---	22,-
Vedení běžného účtu	50,- měsíčně	---
Měsíční výpis z účtu	20,-	20,-
Povolení debetu	200,-	---
Internetové bankovníctví	39,- měsíčně	39,-
Telefonní bankovníctví	39,- měsíčně	39,-
Mobilní bankovníctví	19,- měsíčně	19,-
Elektronická platební karta	200,- ročně	---
Embosovaná platební karta	700,- ročně	---
Výběry z vlastních bankomatů	5x měs. zdarma	1x měs. zdarma
Měsíční výpis z účtu elektronicky	zdarma	zdarma
Účetní položky:		
- z příkazu k úhradě	4,-	4,-
- došlá platba	5,-	5,-
- příplatek za mezibankovní převod	2,-	2,-
- zadání trvalých příkazů k úhradě	zdarma	zdarma

18. Jaký je rozdíl mezi RPSN a úrokovou sazbou?

- ➔ **19. Byl vám poskytnut úvěr 120 000 Kč s úrokovou sazbou 14 % p. a. na 18 měsíců. Poplatek za uzavření smlouvy činí 250 Kč a měsíční poplatek za vedení úvěrového účtu je 300 Kč. Poplatek za uzavření úvěrové smlouvy je třeba zaplatit do tří dnů, poplatky za vedení účtu budou zaplacený za 540 dní.**

Vyhledejte na finančním portálu vhodné kalkulačky a:

- vypočtete, kolik je měsíční splátka bez zohlednění poplatků;
- vypočtete RPSN;
- dosadte do kalkulačky a vypočtete, kolik vrátíte bance celkem za částku 120 000 Kč.

5 Finanční produkty

5.1 Kam uložit peníze

1. Uveďte, jaké jsou rozdíly mezi:

- běžným účtem a spořicí účtem;
- spořicí účtem a termínovaným vkladem;
- termínovaným vkladem a vkladem s výpovědní lhůtou.

➔ 2. Vyhledejte u zvolené banky nabídku stavebního spoření a vypište výhody tohoto typu spoření.

➔ 3. Vyberte, které tvrzení o stavebním spoření je pravdivé a které nepravdivé, a označte křížkem.

Tvrzení	Pravdivé	Nepravdivé
a) naspořené prostředky lze použít na jakýkoliv účel		
b) maximální státní podpora činí 150 Kč měsíčně		
c) stavební spoření může mít současně založeno i více členů rodiny		
d) při zakládání spoření stanovujeme tzv. cílovou částku		
e) na jedno spoření je účelné ukládat max. 20 000 Kč ročně		
f) úvěr ze stavebního spoření je možné použít i na jiné účely než účely související s bydlením		
g) prostředky musíme ukládat minimálně 6 let		
h) jakýkoliv úvěr ze stavebního spoření lze získat nejdříve po 2 letech spoření		

4. Sládkovi plánují do budoucna rekonstrukci koupelny. Předpokládají, že by byli ochotni do ní vložit 150 000 Kč. Poradte jim, jak by mohli pro tento účel využít stavební spoření podle následujících bodů:

- jak funguje stavební spoření;
- jakou cílovou částku by si mohli zvolit;
- na jak dlouhou dobu bývá stavební spoření uzavíráno;
- zda by zároveň měli využít úvěr ze stavebního spoření;
- zda bude možné prostředky použít i na jiný účel;
- jak velkou částku by měli měsíčně spořit, aby získali maximální státní podporu.

5. Úroky z vkladů na penzijním připojištění se nezdaňují, na druhé straně klient nese určité riziko. Zvažte:

- v čem spočívá toto riziko;
- proč v době ekonomických výkyvů v hospodářství řada lidí ukončuje penzijní připojištění v době, kdy ještě nemá nárok na starobní důchod.

- ➔ **6. Vyhledejte na webových stránkách libovolného penzijního fondu informace o zhodnocování úspor klientů a srovnajte výši procentního zhodnocení s výší běžné úrokové míry na spořicí účtech u bank.**
- ➔ **7. Vyberte, které tvrzení o penzijním připojištění je pravdivé a které nepravdivé, a označte křížkem.**

Tvrzení	Pravdivé	Nepravdivé
a) maximální státní příspěvek je 500 Kč měsíčně		
b) klient si může vybrat, zda peníze z penzijního fondu bude dostávat formou penze nebo jednorázového vyrovnání		
c) odbytné se vyplácí, pokud klient je připojištěn alespoň 5 let		
d) uložené prostředky si lze v případě starobní penze vybrat nejdříve v 60 letech věku		
e) různé penzijní fondy mohou dosáhnout různé výše zhodnocení, takže není jedno, do kterého fondu ukládáme		
f) minimální měsíční úložka činí 100 Kč		
g) prostředky musíme ukládat minimálně 6 let		
h) jakýkoliv úvěr ze stavebního spoření lze získat nejdříve po 2 letech spoření		

- 8. Prostudujte si vzor akcie a vyhledejte jmenovitou hodnotu akcie. Určete, zda se jedná o akcii na majitele. Lze z ukázky stanovit tržní hodnotu (kurs) akcie?**

➔ **9. Podle přiloženého výpisu ze Střediska cenných papírů uveďte:**

- kdo vydal tyto cenné papíry;
- kolik cenných papírů vlastní majitelka výpisu;
- zda je z výpisu zřejmá nominální hodnota cenných papírů;
- zda je z výpisu zřejmý kurs cenných papírů;
- zda můžeme určit, za které cenné papíry bychom při prodeji obdrželi nejvíce peněz.

VÝPIS STAVU ÚČTU MAJITELE CENNÝCH PAPÍRŮ KE DNI 31. 12. 200.				
STŘEDISKO CENNÝCH PAPÍRŮ				
Rybná 14, 110 05 Praha 1				
adresa inf. střediska: IS SCP				
U Půjčovny 2, 110 00 Praha 1				
tel.: 224 248 804, fax: 224 212 688				
Registrační číslo účtu: 100064634075		Majitel: Šutová Hana, Ing. Polní 393 Strakonice		
Identifikační číslo účtu: 6256260725				
Identifikační číslo CP	Název emise	Druh	Jmenovitá hodnota	Počet CP
Název emitenta: CZ0005006502	Metrostav, a. s. BAAMESTA	01	1000	2
Název emitenta: CS0005020759	Avia, a. s. BAAAVIA	01	1000	16
Název emitenta: CS0005021351	Tesla Karlín, a. s. BAATSLKA	01	1000	4
Název emitenta: NL0000405173	Zentiva, a. s. BAAZEN	01	1000	3

10. V grafu, který znázorňuje vývoj kursu akcie, ukažte, kdy bylo výhodné:

- nakoupit akcie
- prodat akcie

11. Pan Sládek nakoupil 100 akcií v roce 2006 po 1 800 Kč. V roce 2009 byla tržní cena akcie 2 150 Kč. Kolik by vydělal v roce 2009, kdyby se rozhodl akcie prodat?

12. A nyní přejdeme k podílovým listům. Vysvětlete:

- a) jak majitel podílových listů pozná, zda vložením peněz do jejich koupě vydělal;
- b) zda majitel podílových listů může i prodávat;
- c) jak je to s rizikem a výnosem v porovnání s vklady v bankách.

13. Předpokládejme, že rodiče vám k 18. narozeninám naspořili 50 000 Kč. Protože se již vyznáte v osobních financích, chcete tyto peníze dále zhodnotit. Zvažujete, zda prostředky vložit:

- a) na spořicí účet, kde úroková sazba činí 2 % p. a., neplatíte poplatek a srážková daň z úroků je 15 %;
- b) do podílových listů smíšeného fondu, kde předpokládáme roční výnos 4 % p. a., vstupní poplatek je 1 000 Kč, výnos bude osvobozen od daně.

14. Diskutujte, zda je výhodnější ukládat peníze do podílových listů, nebo raději do banky, např. na spořicí účet. V úvahu vezměte výnos (včetně zohlednění poplatků) a riziko.

5.2 Kde je možné peníze vypůjčit

15. Rozlište, které z těchto úvěrů můžeme čerpat opakovaně, tzn. při každém čerpání úvěru není nutné o něj znovu žádat:

- a) americká hypotéka;
- b) spotřebitelský úvěr;
- c) kreditní karta;
- d) kontokorent;
- e) hypoteční úvěr.

16. Posuďte správnost dále uvedených tvrzení:

- a) kontokorentní úvěr má vyšší úrokovou sazbu než osobní půjčky;
- b) RPSN je téměř vždy vyšší než úroková sazba z úvěru;
- c) banky požadují, aby každý úvěr byl zajištěn proti nesplacení;
- d) žadatel o osobní půjčku obvykle předkládá potvrzení o příjmech od zaměstnavatele;
- e) banky vždy vyžadují, aby klient, který žádá o úvěr, měl u nich otevřen běžný účet;
- f) hypoteční úvěr je vždy zajištěn nemovitostí.

17. Zvažte, pro který účel je možné vzít si úvěr a které výdaje bychom naopak měli financovat z běžných prostředků nebo rezerv:

- a) koupě bytu;
- b) oprava auta;
- c) vzdělávací kurs v USA;
- d) stavba domu;
- e) nákup potravin;
- f) výkonný notebook;
- g) koupě auta;
- h) koupě zahrady;
- i) rekonstrukce domu;
- j) nákup oblečení;
- k) snowboard.

18. Navážeme na předchozí úlohu. Vyznačte v následující tabulce, který typ půjčky je nejvhodnější pro financování níže uvedených položek. Přitom berete v úvahu jen ty účely, které jste v předchozí úloze nevyloučili. V některých případech může být vhodnou možností i více druhů úvěrů:

- a) koupě bytu;
- b) oprava auta;
- c) vzdělávací kurs v USA;
- d) stavba domu;
- e) nákup potravin;
- f) výkonný notebook;
- g) koupě auta;
- h) koupě zahrady;
- i) rekonstrukce domu;
- j) nákup oblečení;
- k) snowboard.

Osobní půjčka	Americká hypotéka	Hypoteční úvěr/úvěr ze stavebního spoření	Kreditní karta

19. Rozhodněte, zda následující tvrzení se týká kontokorentu, nebo kreditní karty:

- a) ze svého účtu mohou čerpat více peněz, než na něm mám uloženo;
- b) vždy platím bance úrok;
- c) peníze si půjčuji ze speciálního úvěrového účtu;
- d) mohu si půjčit peníze zdarma v rámci tzv. bezúročného období (při bezhotovostním placení).

20. Pan Jelínek se rozhoduje mezi dvěma nabídkami. Společnost X mu nabízí kreditní kartu s úrokem jen za 2,2 % měsíčně. Společnost Y nabízí úrok 19,8 % ročně. Kterou kartu (od jaké firmy) byste panu Jelínkovi doporučili a proč?

21. Supermarket nabízí v akci televizor za 10 000 Kč s nákupem na splátky se sloganem: Jen jedna splátka navíc. Zaplatíte jen 1 000 Kč nyní a potom 10 měsíců po 1 000 Kč a televize je vaše. Na základě těchto údajů:

- a) odhadněte, kolik (jaký) je úrok;
- b) vypočítejte tento úrok;
- c) vypočítejte úrokovou sazbu;
- d) zvažte, zda jde pro zákazníka o výhodnou nabídku;
- e) zvažte, jaký obchodní trik supermarket použil.

22. Máte tři výňatky z nabídek rychlých půjček na 200 000 Kč. Porovnejte je a vyberte nejvýhodnější půjčku, tedy takovou, kde za půjčení zaplatíte nejméně. Nenechte se zmýlit tím, že mezi údaji není měsíční splátka, k dispozici máte všechny potřebné údaje.

Položka	Půjčka A	Půjčka B	Půjčka C
Úroková sazba	9,8 % p. a.	0,85 % p. m.	10,5 % p. a.
RPSN	12,5 %	13,6 %	12,3 %
Doba splácení (měsíce)	36	48	36

23. Rozhodli jste se zakoupit nové auto, jehož cena je 405 000 Kč. Máte vlastních 90 000 Kč, získaných prodejem starého auta. Měsíčně byste mohli splácet 7 000 Kč. Banka je ochotna vám poskytnout úvěr na 5 let s úrokovou sazbou 15 %. Zjistěte, zda si úvěr budete moci dovolit.

24. Čím se odlišuje úvěr a finanční leasing?

➔ **25. Podle přiložené ukázky nabídky finančního leasingu uveďte pro případ první splátky 30 %:**

- kolik budete muset uhradit hotově před převzetím auta;
- kolik budete měsíčně hradit;
- kolik po skončení leasingu jednorázově doplatíte, aby auto přešlo do vašeho vlastnictví.

GMAC		INFORMATIVNÍ LEASINGOVÁ NABÍDKA OSOBNÍ VOZIDLO				FixLeasing	
Typ zákazníka	Občan	Značka	Opel			BBAuto, s. r. o. Vestelská 2 637 00 Brno	
p. Farská Černovická 1183, Brno		Model	Astra Classic II				
Kupní cena	bez DPH 254 147,90	DPH 19,0 %	DPH v Kč 48 288,10	Celkem 302 436,00	První splátka	30,0 %	20,0 %
					Doba pronájmu (měsíce)	60	60
První splátka	76 244,37	19,0 %	14 486,43	90 730,80	První splátka	90 730,80	60 487,20
Doba pronájmu (més.)	60				DPH (ze zálohy na LS)	14 486,43	9 657,62
Zůstatková hodnota	1 000,00	19,0 %	190,00	1 190,00	Leasingová splátka	4 386,87	5 015,08
Manipulační popl.	4 448,00	19,0 %	845,12	5 294,00	DPH (na vozidlo)	801,64	801,64
					DPH (na branžní službu)	273,31	312,19
Pojištění	sazba 2,1744 %	cena pro pojištění	302 436,00		DPH (odpočet zálohy)	-241,44	-160,96
Havarijní pojištění	UNIQA 10 %, min. 2 % z ceny - pro Opel				Celková leas. splátka	5 220,38	5 967,95
Povinné ručení	UNIQA osobní od 1401 do 1850				Pojistné	548,00	548,00
					Povinné ručení	425,78	425,78
					Pojištění schopnosti splácet	0,00	0,00
					Celková měsíční splátka	6 195,00	6 942,00
					Manipulační poplatek s DPH	5 294,00	6 049,00
					Manipulační poplatek	1,75 %	2,00 %
					Zůst. hodnota (bez DPH)	1 000,00	1 000,00
					APR	18,52 %	18,47 %

POV sjednáno na limit 50/50 mil. Kč.
Leasingové splátky se namíří po dobu pronájmu s výjimkou ustanovení dle článku 5 Všeobecných podmínek Leasingové smlouvy.

5.3 Pojištění

26. V září následujícího školního roku se chystáte na zahraniční exkurzi do Říma. Vyjmenujte rizika, která cesta přináší, a přiřadte jim vhodné pojištění.

27. Vaši rodiče vlastní rodinný domek a zahradu. Vaše domácnost má odpovídající vybavení (nábytek, elektrospotřebiče apod.). Jaký druh pojištění by bylo vhodné uzavřít?

6 Finanční plánování

1. Jaké jsou kroky sestavení finančního plánu domácnosti?

2. Uvedte:

- a) tři oblasti, ve kterých je vhodné se zajistit proti rizikům;
- b) způsob, jakým se proti nim zajistit.

3. V domácnosti Jana Karase měli během druhého čtvrtletí tyto příjmy:

Čistý příjem pana Karase z podnikání 57 000 Kč za čtvrtletí, čistá mzda paní Karasové 17 400 Kč měsíčně. Matka paní Karasové, která žije ve společné domácnosti, pobírá starobní důchod 10 500 Kč měsíčně. V červnu paní Karasová dostala v zaměstnání čtvrtletní odměnu 10 000 Kč. Z úspor na spořicí účtu u banky Karasovi získali čtvrtletní úroky 4 600 Kč. V tomto čtvrtletí Karasovi prodali osobní automobil za 45 000 Kč.

Na základě těchto údajů:

- a) určete příjmy pravidelné, nepravidelné a jednorázové;
- b) vyberte příjmy, které nebudete zahrnovat do běžného měsíčního rozpočtu (a budou tvořit rezervu);
- c) na základě bodů a) a b) sestavte měsíční rozpočet příjmů domácnosti v květnu;
- d) na základě bodů a) a b) sestavte měsíční rozpočet příjmů domácnosti v červnu.

4. Výdaje domácnosti Karasových za měsíc činí:

Příspěvek do fondu údržby bytu 2 000 Kč, zálohy na elektřinu a plyn 5 000 Kč, splátka půjčky na nové auto 5 000 Kč, splátka hypotečního úvěru na koupi bytu 11 000 Kč, provoz domácnosti (pojištění, odvoz odpadu a další drobné výdaje) 900 Kč, jídlo 12 000 Kč, oblečení a obuv průměrně 2 900 Kč, ostatní výdaje (kultura, zábava) 2 500 Kč, provoz automobilu 3 000 Kč, penzijní připojištění 400 Kč měsíčně.

Navazte na příjmy z úlohy 3:

- a) sestavte měsíční rozpočet výdajů domácnosti, přitom odlište výdaje pevné a kontrolovatelné;
- b) zjistěte případný přebytek rozpočtu v květnu;
- c) zjistěte případný přebytek rozpočtu v červnu;
- d) Karasovi v dubnu zvažují možnost koupit si v červenci zájezd do Portugalska. U cestovní kanceláře zjistili, že cena zájezdu včetně dopravy a stravy činí pro rodinu 51 500 Kč. Zvažte, zda si zájezd mohou dovolit, pokud by využili příjmu z prodeje starého auta;
- e) pokud by rodina nechtěla použít pro financování dovolené ročních úspor z přebytku domácího rozpočtu, mohla by zvažovat jiný způsob financování? Rozhodněte jaký a zvažte výhody či nevýhody jiné možnosti financování.

5. Karasovi bydlí ve vlastním bytě 3 + 1, jehož tržní hodnota je v současné době 1 200 000 Kč. Osobní majetek rodiny představuje dále auto v ceně 350 000 Kč, zařízení bytu v ceně 250 000 Kč (nábytek, elektronika). Na běžném účtu v bance je uloženo 21 000 Kč, na penzijním připojištění mají oba manželé celkem uspořeno 120 000 Kč, dosud nesplacený úvěr na auto činí 315 000 Kč a dosud nesplacená hypotéka 900 000 Kč.

Na základě těchto údajů:

- a) sestavte přehled majetku a závazků domácnosti;
- b) porovnejte výši rezervy domácnosti s obecně platným pravidlem.

➔ 6. Pan Jiříček zahájil podnikání v oboru nemovitostí a docílil zisku 440 000 Kč po zdanění. Tento zisk chce vhodně uložit či investovat. Nalezněte vhodné možnosti, jak s penězi naložit:

- a) uveďte možnosti, jak investovat peníze, a z nich vyberte ty, které jsou vhodné pro jednorázovou investici;
- b) rozhodněte, na jak dlouho by tato částka byla investována;
- c) pro zvolenou dobu vyberte dvě možnosti, které by mohly přinést nejvyšší výnos;
- d) pro zvolenou dobu vyberte možnost, která znamená nejmenší riziko;
- e) z možností v bodech c) a d) vyberte tu, kterou byste panu Jiříčkovi doporučili.

7. Paní Stříbrná by ráda zaplatila své dceři týdenní zájezd do Anglie. Potřebnou částku 11 500 Kč však nemá k dispozici v době, kdy má zájezd zaplatit. Doporučíte jí, aby si vzala na tuto částku půjčku? Jak jinak by situaci mohla paní Stříbrná a její dcera řešit?

8. V internetovém obchodě jste zakoupili mobilní telefon, ale po týdnu jste zjistili, že vám nevyhovuje. Jak byste mohli postupovat?

9. Koupili jste si nové boty. Po několika dnech jste zjistili, že boty mají odlepenou část podešve. Uveďte:

- a) jak budete postupovat při reklamaci;
- b) jaká je záruční doba pro reklamaci;
- c) zda potřebujete pro reklamaci doklad;
- d) jaká je lhůta pro vyřízení reklamace.

10. V prodejně, kde jste zakoupili obuv, vám sdělili, že máte reklamaci uplatnit u výrobce. Jak budete dále postupovat?

➔ 11. Kdo bude řešit váš spor s bankou, která provedla chybnou platbu z vašeho účtu a odmítá vaši reklamaci uznat? Spor se týká částky 50 000 Kč.

7 Předlužení a možnosti jeho řešení

Výklad problematiky

Některé domácnosti se mohou dostat do situace, kterou bychom označili jako předlužení. Zjednodušeně řečeno jde o situaci, kdy dlužník nemůže splácet půjčené peníze ze svého měsíčního příjmu poté, co z něj odečte běžné životní náklady.

Příklad: Bude-li mít dlužník čistý měsíční příjem 12 000 Kč a měsíční výdaje na potraviny, bydlení a dopravu budou 7 000 Kč, pak v krajním případě může splácet 5 000 Kč. Budou-li splátky vyšší než 5 000 Kč, je předlužen.

Jak se vyvarovat předlužení

Především důkladně zvážit, kdy a na co si půjčit. **Zvážíme, zda úvěr skutečně potřebujeme**, zda nejde o „špatný“ úvěr.

Tento úvěr byl vymezen v publikaci **Finanční gramotnost – obsah a příklady z praxe škol**.

Ve zmíněné publikaci je také vymezen „dobrý“ úvěr.

Ve publikaci je uvedeno, že „špatný“ (nevhodný) úvěr se vyznačuje tím, že:

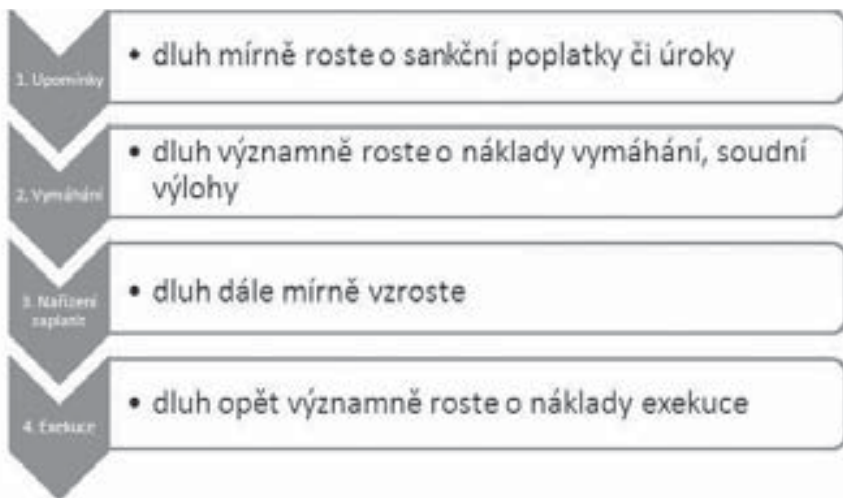
- nezbytně jej nepotřebujeme či je na majetek, který rychle stárne (např. úvěr na dovolenou, dárky na splátky). Takový úvěr může být vyvolán i agresivní reklamou, která může spotřebitelům předkládat falešné vzory konzumního chování. Jistě si vybavíme řadu reklam na spotřební zboží, z nichž vyplývá, že pokud si určitý produkt nekoupíme, budeme jakoby vyřazeni ze společnosti, určité sociální skupiny atd;
- nezávážíli jsme důkladně, zda jej dokážeme splatit i v případě, že se zhorší naše současná finanční situace (snížení platu, ztráta zaměstnání apod.);
- má horší úrokové podmínky než většina obdobných úvěrů;
- bereme si jej na splacení jiného úvěru a tento úvěr nemá lepší podmínky než původní – často jde o tzv. „vytloukání klínu klínem“.

Dále dbáme na to, abychom byli schopni i při důležitých životních změnách své dluhy řešit. Tzn. již při sjednávání úvěru si pokud možno **ponecháváme určitou rezervu**, abychom mohli dluh alespoň částečně splácet i v případě, že naše příjmy poklesnou (např. v důsledku nemoci, ztráty zaměstnání, nepříznivých životní situací).

Vhodnou ochranou může být **pojištění proti neschopnosti splácet** úvěr. Toto pojištění ovšem zvyší splátky úvěru o pojistné.

Nesplácíme-li úvěry

Pokud dlužník nesplácí své půjčky, věřitelé pochopitelně začnou dluhy vymáhat. Obvykle postupují v následujících krocích.

1. Upomínky

Věřitelé zasílají upomínky obvykle písemně, e-mailem či telefonicky urgují zaplacení. Počet upomínek je různý podle vnitřních pravidel bank a ostatních věřitelů. Zároveň věřitelé obvykle účtují sankční úroky či pokuty.

Co můžeme dělat

V této fázi je situace ještě řešitelná bez větších dodatečných výdajů. Důležité je neotálet, nezavírat oči před problémy a snažit se dosáhnout s věřitelem dohody, např. o přerušení splácní. Velmi důležité je také posílat alespoň částečnou splátku úvěru než úvěr neplatit vůbec.

2. Vymáhání nesplaceného dluhu

Neřeší-li dlužník svůj dluh tak, jak bylo uvedeno v prvním kroku, pak další krok vymáhání bude pro dlužníka znamenat, že se dluh zvýší o náklady vymáhání.

Věřitel může:

- prodat dluh vymáhací agentuře (inkasní společnosti). Tato společnost dlužníka kontaktuje a vymáhá dluh, a to důrazněji než původní věřitelé, avšak v rámci zákona. Jejich upomínky bývají emotivnější, hrozí tím, že jde o poslední možnost zaplacení před předáním soudu atd. Dluh narůstá o částku, kterou vymáhací agentura účtuje za vymáhání.
- vymáhat dluh soudně – věřitel si najme advokáta, který obvykle dosáhne toho, že soud vydá platební rozkaz. Dluh naroste o právní honorář a soudní poplatky.

Nesplatí-li dlužník zajištěný dluh, propadne majetek, který byl dán do zástavy, nebo se splácení nárokuje u ručitelů. Jsme-li pojištěni proti nesplácení, dluh může uhradit pojišťovna.

Co můžeme dělat

S vymáhacími agenturami se lze dohodnout, lze s nimi sepsat listinu o uznání dluhu a dohodu o řešení dluhu.

V případě soudního vymáhání lze také dosáhnout dohody.

3. Soudní nařízení

Dlužník může nesouhlasit s vydáním soudního platebního rozkazu, dosáhne tak nejčastěji pouze odkladu placení, ale situaci nevyřeší. Výsledkem totiž bude, že soud nařídí hlavní líčení, v němž bude dlužníkovi nařízeno dluh zaplatit.

Dojde-li k soudnímu nařízení, pak zbývá už jen:

- dluh zaplatit,
- exekuce,
- možnost využít insolvenční řízení.

4. Exekuce

Pokud dlužník svůj dluh i po soudním nařízení nezaplatí, soud vydá nařízení exekuce. Exekuce znamená, že nám bude odňat náš majetek. Jedná se o krajní formu vymáhání dluhů, kdy je proti vůli majitele zabavován majetek, který se pak použije pro splácení dluhu. **Dluh dále naroste o náklady na výkon exekuce.**

Exekutor zváží situaci a vydá exekuční rozhodnutí, v němž stanoví, jak se exekuce provede, zda:

- exekucí majetku,
- exekucí příjmů (platu) dlužníka.

Prvním krokem bývá **zablokování majetku dlužníka** – obstaví se účet v bance a veškeré peníze se použijí na úhradu dluhů, obstaví se případné stavební spoření, pojištění atd.

Pokud se bude provádět **exekuce majetku**, exekutor v bytě dlužníka sepíše majetek a označí ho nálepkami Exekučně zabaveno. Při exekuci nelze zabavit vše, nezabavuje se běžný oděv, zdravotnické potřeby, peníze do 1 000 Kč, věci nutné k výkonu podnikání. Pokud po označení věcí dlužník nezaplatí, majetek je odvezen a prodán (v dražbě).

Provádí-li se **exekuce příjmů**, ponechává se dlužníkovi **nezabavitelné minimum**. Toto minimum se skládá z částky ve výši dvou třetin životního minima + částky, která představuje normované náklady na bydlení. V roce 2009 činilo nezabavitelné minimum 4 630 Kč. Toto minimum se zvyšuje za každou další živovanou osobu o ¼.

Co můžeme dělat

Ve chvíli, kdy se exekuce provádí, může dlužník ještě na místě exekutorovi dluh uhradit. Poté se samozřejmě exekuce přeruší nebo ukončí.

Exekuci lze dále zastavit na návrh dlužníka nebo věřitele.

Dlužník může navrhnout zastavení proto, že exekuce má právní vady či z jiných vážných důvodů (např. těhotenství ve vysokém stadiu).

Věřitel navrhuje zastavení exekuce, protože uzavřel dohodu o vyrovnání, nezjistil zabavitelný majetek... V exekuci lze pak ale pokračovat později.

Exekuci také můžeme zastavit, pokud využijeme následujících ustanovení insolvenčního zákona o oddlužení.

Oddlužení

Oddlužení je možné pouze pro občany, ne pro podniky. Smyslem je poskytnout pomoc těm dlužníkům, kteří chtějí poctivě splácet své dluhy, ale již se z předlužení nedokážou dostat. Zároveň jde o řešení situace, kdy dlužník nemá dostatek majetku na to, aby uhradil své dluhy, a má více věřitelů. Pak by se mohlo stát, že závazky vůči jedněm věřitelům by byly uhrazeny, zatímco vůči druhým nikoliv.

Oddlužení nabízí možnost zbavit se zcela dluhů a začít nanovo. Předpokladem je, že bude uhrazeno alespoň 30 % z každého dluhu. Splní-li dlužník podmínky uvedené dále v textu, je mu zbytek dluhů odpuštěn. Oddlužení lze provést pouze 1x za život.

Postup a potřebné dokumenty lze nalézt např. na webových stránkách www.justice.cz.

Oddlužení probíhá v těchto krocích:

- a) dlužník podá soudu návrh na oddlužení, kde popíše, jak bude dluhy splácet, a doloží jej řadou dokumentů (přehledy o příjmech, majetku, souhlas manžela atd.);
- b) povolení oddlužení soudem – soud posoudí, zda dokumenty jsou v pořádku a zda plán oddlužení je ekonomicky reálný;
- c) přezkumné jednání a schůze věřitelů – věřitelé přihlásí dluhy u soudu a na schůzi rozhodnou, zda budou uhrazeny;
  - prodejem majetku dlužníka ;
  - postupnými splátkami.
- d) schválení oddlužení – pokud je schváleno postupné splácení, pak dlužníkovi po dobu 5 let zůstává z jeho příjmů minimální nutná částka. Zbylé prostředky sám posílá věřitelům ve výši stanovené ve splátkovém kalendáři.

Oddlužení tak klade na dlužníka velké nároky, protože musí po dobu 5 let žít z naprosto minimálních příjmů. Orientačně lze říci, že jde o částku, která je podob-

ná součtu životního minima a normativních nákladů na bydlení. Přesněji lze tuto částku spočítat pomocí kalkulačky na webových stránkách www.justice.cz.

Jestliže dlužník řádně plán oddlužení splní, soud rozhodne, že se mu zbytek dluhů promijí. Jinak na majetek dlužníka vyhlásí konkurs. Pak lze zabavit veškerý majetek a příjmy až do výše nezabavitelného minima (viz výše).

Úlohy

1. Pokuste se uvést důvody, proč se lidé dostávají do situace předlužení.

2. Domníváte se, že předlužení lze předcházet? A pokud ano, jak?

3. Živnostník (malíř pokojů) založil svou živnost před 3 lety. Manželka je zaměstnána a její čistý příjem činí 11 000 Kč. Protože prosperoval, po roce si s manželkou pořídili luxusní auto v hodnotě 700 000 Kč. Auto pořídili formou finančního leasingu, splátka činí 16 500 Kč měsíčně. Kromě toho zakoupili nové vybavení bytu a rekonstruovali kuchyni – celkem za 290 000 Kč. Na vybavení mají osobní půjčku (bez ručitele), jejíž splátky činí 8 000 Kč měsíčně. Během 3 let také o dovolené navštívili Španělsko, Řecko a Itálii a na tyto zájezdy použili finanční rezervy rodiny.

V posledním roce však poptávka po malování bytů silně poklesla a malíř musel svou činnost ukončit z důvodu nezájmu zákazníků. Prodal majetek firmy, zůstaly mu však dluhy 230 000 Kč, jejichž měsíční splátka činí 9 000 Kč. Nyní je zaměstnán jako malíř u velké stavební firmy s měsíčním příjmem 12 000 Kč.

Na základě těchto údajů:

- vypočtete, kolik činí měsíční splátky úvěrů této rodiny;
- zjistíte, zda je rodina předlužena, pokud měsíční výdaje činí 14 000 Kč;
- uvedte, proč se rodina do této situace dostala;
- uvedte, jestli malíř z důvodu nesplácení může přijít o některý majetek uvedený v úloze.

4. Máte přítelkyni a chcete se brát. Oba dva pracujete, příjem dohromady činí 28 000 Kč. K příležitosti svatby si chcete koupit byt a zařídit si ho. Máte nabídku hypotéky na 30 let, měsíční splátka, kterou jste schopni splácet, činí 15 000 Kč. Na základě těchto údajů uveďte:

- důvody, proč si hypotéku vzít;
- důvody, proč si hypotéku nebrat;
- zda existuje nějaká možnost, jak byste se mohli zajistit proti tomu, že nebudete moci hypotéku splácet;
- jaké změny v příjmech a výdajích mohou v budoucnosti nastat;
- zda tyto změny mohou způsobit, že nebudete schopni hypotéku splácet.

5. V kterém případě hrozí dlužníkovi exekuce?

6. Popište, o jaké částky postupně naroste nesplacený dluh, pokud k exekuci skutečně dojde.

7. Je možné exekuci i zastavit?

8. Dlužník sice může splácet dluh, ale nikoliv tak rychle nebo v takových částkách, jako žádá věřitel. Navrhněte (bud' sami, nebo ve skupině), jak by mohli dále postupovat v následujících situacích:

- a) dlužník postupně splácel každý měsíc 5 000 Kč osobní půjčku na auto. S autem havaroval a oprava stojí 30 000 Kč. Po zaplacení opravy nebude mít dlužník 6 měsíců dostatek prostředků na splátky půjčky;
- b) dlužník nereagoval na upomínky splátkové společnosti, která dluh 15 000 Kč prodala vymáhací agentuře. Ta nyní dlužníkovi hrozí soudem;
- c) manželé se rozvedli a na manželku přešly dluhy 200 000 Kč po manželovi, který je nyní ve vazbě. Měsíční splátka činí 14 000 Kč, ale manželka by byla schopna splácet 5 000 Kč.

9. Představme si invalidního důchodce, jehož měsíční příjem činí 10 500 Kč. Má uhradit bance 155 000 Kč, splátkové společnosti 95 000 Kč a plynárenské společnosti 32 000 Kč. Celkové náklady na vymáhání dluhů činí 162 000 Kč.

Na základě těchto údajů:

- a) vypočtete celkovou výši dluhů;
- b) uveďte, jak by měl postupovat, kdyby chtěl navrhnout soudu oddlužení;
- c) vypočtete, kolik by podle insolvenčního zákona musel věřitelům minimálně uhradit;
- d) vypočtete, zda by tuto částku byl schopen uhradit, jestliže podle insolvenčního zákona by minimální nutná splátka činila 4 000 Kč;
- e) rozhodněte, jestli zmíněný důchodce bude moci oddlužení využít.

II Souvislé úlohy

1 Placení

Pan Jan Myslík, r. č. 851104/3540, bydlí v Zahradní ulici 229, 435 32 Litvínov. Vlastní bankovní účet u banky CLASSIC a.s., číslo účtu 58451723, kód banky 3500. Adresa pobočky Litvínov, Smetanova 410/8.

Podle následujícího zadání zpracujte příslušné doklady. Další podklady k operacím naleznete vždy na příslušném pracovním listu.

Úloha	Datum	Operace	Kč	Doklad
1	4.6.201x	Vložení hotovosti na účet	12 000,--	Pokladní složenka
2	8.6.201x	Zadat trvalé příkazy - předpis nájmu (měsíčně) - obědy v zaměstnání (měsíčně) - stavební spoření (1x ročně)	4 500,-- 600,-- 4 800,--	Trvalý příkaz k úhradě
3	8.6.201x	Převod výplaty na účet pana Myslíka	14 500,--	Doklad zaměstnavateli
4	12.6.201x	Platba za mobilní telefon	681,--	Poštovní poukázka
5	17.6.201x	Výběr hotovosti	1 500,--	Výběrní lístek
6	18.6.201x	Uhrazení zálohy na zájezd	5 000,--	Příkaz k úhradě
7	23.6.201x	Úhrada zálohy za elektřinu	600,--	Příkaz k inkasu
8	27.6.201x	Pořízení valut hotově	200,--	Výběrní lístek

Dále si prohlédněte výpis z účtu pana Myslíka a zkontrolujte jednotlivé položky:

- ověřte, zda platby odpovídají zadaným příkazům;
- popište další položky výpisu, které nejsou uvedeny mezi zadanými operacemi.

2. Kam s penězi

1. Umíte si vybrat opravdu nejlépejší studentský účet?

V této úloze budeme srovnávat studentské účty. Úlohu řešte ve skupině, a to v těchto krocích:

- vyhledejte nabídky studentských účtů vhodných bank a vyberte ty, které jsou určeny pro středoškoláky;
- u těchto účtů zjistěte podmínky a výhody, které nabízejí;
- vyberte vhodná kritéria, podle kterých budete účty hodnotit;
- porovnejte nabídky těchto účtů – přitom zvažte, která kritéria budou nejdůležitější;
- vyberte trojici nejlepších účtů;
- porovnejte, zda ostatní skupiny vybraly stejné účty;
- společně rozhodněte o pořadí prvních třech nejlépejších účtů.

2. Využívají studenti vaší školy nejlépejší studentské účty?

V tomto průzkumu zjistěte, jaký studentský účet (resp. u které banky) studenti vaší školy využívají, a to v těchto krocích:

- sestavte vhodný dotazník. Dotazník může obsahovat i další otázky, které mohou být využity při dalším vyhodnocování (spokojenost s bankou, ...) a zejména důvody, proč si tento účet vybrali;
- vyhodnoťte výsledky;
- porovnejte výsledky s tím, jaké studentské účty jste vyhodnotili v předchozí úloze jako nejlépejší.

3. Bankovní produkty

Rozdělte se do čtyř skupin. Každá skupina obdrží lístečky s charakteristikami finančních produktů. Tyto lístečky přiřadte k jednotlivým typům bankovních produktů, které je nejlépe vystihují:

- termínovaný vklad;
  - běžný účet (sporožiro);
  - stavební spoření;
  - penzijní připojištění.
- Své výsledky porovnejte s výsledky ostatních skupin.

4. Průběžné spoření

Chcete si do budoucna vytvořit vhodnou finanční rezervu. Proto jste se rozhodli po určitou dobu průběžně ukládat prostředky, které poté zamýšlíte jednorázově investovat. Pro začátek uvažujete, zda vybrat:

- spořicí účet s výpovědní lhůtou;
- stavební spoření;
- penzijní připojištění.

Tyto možnosti nyní vzájemně srovnáváte, abyste se správně rozhodli, kam prostředky ukládat. S ohledem na to, že stavební spoření a penzijní připojištění

vyžadují určitou minimální dobu ukládání, budete výpočty provádět na dobu 6 let s měsíční částkou 500 Kč.

Úlohu řešte samostatně nebo ve skupinách v těchto krocích:

- a) zjistěte potřebné podklady:
  - nabízené úrokové sazby spořicíh účtů ve dvou bankách;
  - obvyklou výši úrokových sazeb stavebních spořitelenn, výši státního příspěvku;
  - výši předpokládaného zhodnocení prostředků penzijních fondů, výši státního příspěvku a podmínky pro výplatu;
- b) zvažte, zda všechny tyto produkty jsou pro daný účel vhodné;
- c) proveďte potřebné výpočty zhodnocení prostředků, nejlépe prostřednictvím kalkulaček na finančním portálu;
- d) srovnajte výsledné částky;
- e) srovnajte tyto možnosti z hlediska rizika a také možnosti prostředky případně vybrat dříve;
- f) rozhodněte se pro jednu z možností a rozhodnutí zdůvodněte.

➔ 5. Investování peněz – jednorázově – varianta I

Z předchozí úlohy máme k dispozici 40 000 Kč. Tyto prostředky chceme dále zhodnotit po dobu 5 let. Již máme zkušenosti s bankovními vklady, stavebním spořením i penzijním připojištěním, a tak pro tuto částku zvažujeme tyto možnosti:

- podílové listy smíšeného podílového fondu;
- podílové listy zajištěného podílového fondu;
- podílové listy akciového fondu.

Na webových stránkách fondů jste našli tyto údaje o fondech:

- smíšený fond I – průměrný výnos 5,1 %, vstupní poplatek 2 %, výstupní poplatek 0
- smíšený fond II – průměrný výnos 5,9 %, vstupní poplatek 2 %, výstupní poplatek 0
- zajištěný fond I – průměrný výnos 3,5 %, vstupní poplatek 2 %, výstupní poplatek 1 %
- zajištěný fond II – průměrný výnos 3,2 %, vstupní poplatek 3 %, výstupní poplatek 0
- akciový fond I – průměrný výnos 8,6 %, vstupní poplatek 2,5 %, výstupní poplatek 0
- akciový fond II – průměrný výnos 10,3 %, vstupní poplatek 0, výstupní poplatek 1 %

Při výpočtech pro zjednodušení předpokládejte, že první vklad učiníte 1. 1. daného roku a na konci podílové listy prodáte k 31. 12.

Úlohu řešte v těchto krocích:

- a) vyberte z každé dvojice fondů vždy ten výhodnější;
- b) vypočtete výnos za dobu 5 let pro všechny uvedené možnosti (tři podílové fondy a půjčka) – samozřejmě se zahrnutím poplatků;
- c) seřadte uvedené možnosti podle výnosnosti;
- d) porovnjate tyto možnosti podle toho, jaké riziko představují;
- e) rozhodněte, kterou možnost využijete, a zdůvodněte.

➔ 6. Investování peněz – jednorázově – varianta II

Z předchozí úlohy máme k dispozici 40 000 Kč. Tyto prostředky chceme dále zhodnotit po dobu 5 let. Již máme zkušenosti s bankovními vklady, stavebním spořením i penzijním připojištěním, a tak pro tuto částku zvažujeme tyto možnosti:

- podílové listy smíšeného podílového fondu;
- podílové listy zajištěného podílového fondu;
- podílové listy akciového fondu.

Při výpočtech pro zjednodušení předpokládejte, že první vklad učiníte 1. 1. daného roku a na konci podílové listy prodáte k 31. 12.

Tentokrátě úlohu řešte s pomocí internetu. To znamená:

- a) nalezněte na internetu vždy dva příslušné fondy a zjistěte předpokládané výnosy a také poplatky. Pokud bude obtížné nalézt zhodnocení za dobu 5 let, dosadte zhodnocení za kratší dobu;
- b) vyberte z těchto dvou možností vždy tu výhodnější;
- c) dosadte tyto zjištěné údaje do vhodné kalkulačky na finančním portálu;
- d) seřadte uvedené možnosti podle výnosnosti;
- e) porovnejte tyto možnosti podle toho, jaké riziko představují;
- f) rozhodněte, kterou možnost využijete, a zdůvodněte.

➔ 7. Úvaha o dalších možnostech investování

Tato úloha je spíše úvahou. Kromě předchozích možností můžeme totiž prostředky vložit i do dalších aktivit, kde však můžeme výnos pouze odhadovat. Mezi typické případy může patřit:

- a) nákup akcií;
- b) koupě garáže, kterou budeme dále pronajímat;
- c) vložení prostředků do podnikání.

Společně diskutujte o těchto možnostech, přičemž můžete jako inspiraci využít těchto podnětů:

- jaké možnosti výnosu tyto aktivity přinášejí;
- jak jsou přístupné běžnému, avšak finančně gramotnému občanovi;
- zda vyžadují speciální znalosti;
- jaké znamenají riziko;
- která z těchto možností bude nejnadhěji realizovatelná;
- zda vy sami byste uvažovali nad tím, že byste některou z těchto možností vyzkoušeli.

3 Kde získat peníze

1. Oprava auta

Pan Zelenka potřebuje na opravu svého havarovaného auta 70 000 Kč.

Nejprve vybírá vhodnou půjčku. Uveďte:

- jaký typ půjčky mu doporučíte;
- čím bude pan Zelenka ručit.

A/ Pan Zelenka mezi nabídkami bank vybral tuto nabídku úvěru na různě dlouhou dobu:

Výše půjčky (Kč)	30 000	50 000	60 000	70 000	80 000	100 000
12 splátek	2 784	4 590	5 450	6 359	7 267	9 010
24 splátek	1 513	2 467	2 900	3 383	3 866	4 812
36 splátek	1 096	1 170	2 067	2 411	2 755	3 424
48 splátek	888	1 421	1 653	1 928	2 204	2 733
60 splátek	764	1 212	1 406	1 641	1 875	2 322
72 splátek	681	1 072	1 244	1 451	1 658	2 050
Akční splátky – 84 splátek	555	888		10 333		1 888

Poplatky – projednání úvěru 500 Kč, ostatní poplatky 0 Kč.

Pan Zelenka nejprve zvažuje, že by chtěl co nejméně zatížit rodinný rozpočet (chce měsíčně splácet co nejméně). Uveďte, pokud by tuto variantu zvolil:

- kolik bude činit měsíční splátka;
- kolik let bude půjčku splácet;
- kolik činí celkový úrok a kolik celkově zaplatí bance (včetně poplatků).

B/ Poté zvažuje, že by naopak splatil půjčku co nejrychleji, což by dokázal za 2 roky. Uveďte v této variantě opět:

- kolik bude činit měsíční splátka;
- kolik let bude půjčku splácet;
- kolik činí celkový úrok a kolik celkově zaplatí bance (včetně poplatků).

C/ Pan Zelenka chce mít také jistotu, že bude schopen úvěr splácet, i kdyby došlo k nenadálým situacím. Co mu doporučíte?

D/ Nyní rozhodněte, kterou variantu zvolit. Postupujte takto:

- srovnajte obě částky celkového úroku;
- zdůvodněte, proč se tyto částky liší;
- zamyslete se nad výhodami a nevýhodami obou variant;
- vyberte, kterou možnost by pan Zelenka měl zvolit.

2. Porovnání úvěrů

Máte k dispozici tři nabídky úvěrů. Provedte porovnání v následující tabulce, a to tak, že každé uvedené charakteristice přidělíte 1–3 body. Poté toto porovnání vyhodnoťte a vyberte nejvhodnější úvěr.

Charakteristika	Úvěr A	Úvěr B	Úvěr C
Na co lze úvěr použít	bez udání účelu	vybavení domácnosti, automobil	na cokoliv
Poplatek za poskytnutí úvěru	1,5 %	0	1,0 %
Minimální úroková sazba	11,5 %	12,9 %	12,1 %
Poplatek za správu (ročně)	550 Kč	630 Kč	320 Kč
RPSN	12,6 %	14,0 %	13,3 %
Maximální výše úvěru	300 000 Kč	200 000 Kč	není určeno
Max. délka úvěru (měsíce)	72	60	72
Požadavky na zajištění úvěru	do 150 000 Kč bez zajištění, nad 150 000 Kč 1–2 ručitelé	bez zajištění	do výše 300 000 Kč bez zajištění, do 500 000 Kč dva ručitelé, nad 500 000 Kč ručení nemovitostí

3. Jak řešit obvyklé situace rodinného rozpočtu Kratochvílových

Kratochvílovi bydlí v rodinném domku, mají 2 děti – mladšího Romana (14 let) a starší Ivetu (19 let).

A/ Pan Kratochvíl má měsíční celkový příjem ze zaměstnání 21 000 Kč, paní Kratochvílová čistý příjem z podnikání 33 200 Kč měsíčně.

Měsíční výdaje domácnosti: provoz rodinného domu (energie, pojištění nemovitosti a vybavení domácnosti, daň, odvod odpadu) 7 000 Kč, jídlo 13 500 Kč, oblečení a obuv 3 000 Kč, kultura a zábava 3 600 Kč, splátka hypotečního úvěru 11 820 Kč, provoz automobilu 4 500 Kč, penzijní připojištění členů domácnosti 2 000 Kč, kapesné dětí 2 000 Kč, leasingová splátka 2 500 Kč.

Domácnost má tento majetek: rodinný dům, tržní cena 2 300 000 Kč, automobil v ceně 540 000 Kč pořízený na leasing, vybavení domácnosti v ceně 480 000 Kč, vklad na penzijním připojištění 20 000 Kč, úspory na běžném účtu 65 000 Kč. Hypoteční úvěr je 1 200 000 Kč, dosud nesplacený finanční leasing 518 400 Kč.

Na základě těchto údajů:

- sestavte přehled příjmů a výdajů;
- zjistěte, zda rozpočet má přebytek nebo schodek;
- sestavte přehled majetku a závazků domácnosti;
- zhodnoťte, zda by rodina po případném prodeji majetku nezůstala zadlužena.

B/ Zjistěte, jak by se změnila finanční situace domácnosti, jestliže by v příštím roce Iveta odešla studovat vysokou školu, což by znamenalo zvýšení měsíčních výdajů o 5 000 Kč.

C/ Po odchodu Ivety na VŠ byl pan Kratochvíl povýšen a jeho čistá mzda vzrostla na 25 000 Kč. Rovněž paní Kratochvílové se dařilo a čistý příjem z podnikání vzrostl o 7 000 Kč.

Zjistěte, kolik nyní činí čisté příjmy rodiny a kolik výdaje (včetně zvýšení výdajů o 5 000 Kč odchodem Ivety na VŠ v bodě B).

D/ Rodina se zamyslela nad svým finančním plánem a jako nejbližší cíle si stanovila získat nový nábytek do obývacího pokoje a financovat dovolenou v Portugalsku.

Vybavení znamená částku 86 000 Kč, dovolená 77 000 Kč. Zjistěte:

- a) za jak dlouho by rodina mohla získat nový nábytek;
- b) jak dlouho by šetřila rodina na dovolenou v Portugalsku.

E/ s ohledem na zvýšení příjmů Kratochvílových:

- a) zvažte, zda by se vyplatilo zvýšit splátky hypotečního úvěru o 5–8 000 Kč měsíčně a jaký dopad by taková změna měla;
- b) navrhněte jiné využití přebytku rozpočtu.

➔ 4. Hypotéka

1. část

Nejprve si zdokonalíme své znalosti o hypotékách. Zjistěte ve vhodných zdrojích:

- na co lze hypotéku použít,
- v jaké výši ji lze získat, minimální a maximální částku,
- v jaké výši se obvykle pohybuje úroková sazba,
- co znamená fixace úrokové sazby,
- minimální a maximální splatnost,
- druhy poplatků, které v souvislosti s hypotečními úvěry banky obvykle vybírají,
- zda existuje státní podpora hypotečních úvěrů.

2. část

Rodina Filipa Matušky žije v bytě 3 + 1 na sídlišti Máj ve městě s dvěma sty tisíci obyvateli. Měsíční příjmy rodiny představují čistá mzda Filipa Matušky 28 656 Kč, dále čistá mzda paní Matuškové 25 300 Kč a příjem matky paní Matuškové ve výši 10 600 Kč – starobní důchod. Dcera Ivana (16 let) studuje na gymnáziu, syn Ondřej (17 let) studuje na obchodní akademii. Výdaje domácnosti představují měsíčně částku 46 200 Kč (v tom je zahrnuto pojištění bytu, automobilu a životní pojištění 7 800 Kč měsíčně). Rodina má z minulých let finanční rezervu 550 000 Kč uloženou na termínovaném účtu u banky.

Vzhledem k situaci na trhu s nemovitostmi (pokles poptávky, vysoká nabídka) a vzhledem k potřebám (dospělé děti, rodiče, prarodiče) se rodina rozhodla investovat do rodinného domku.

Filip Matuška předpokládá, že financování nákupu nemovitosti by se mohlo uskutečnit z finanční rezervy, prodejem bytu na sídlišti a zbytek potřebné částky by bylo možno získat hypotečním úvěrem.

V realitní kanceláři si rodina vybrala rodinný domek nabízený developerem za 4 500 000 Kč. V nabídce jsou i domky levnější.

Za byt na sídlišti nabízí realitní kancelář 950 000 Kč.

Na základě těchto údajů:

- a) zjistíte potřebnou výši hypotečního úvěru (a kolik procent tento úvěr činí z celkové ceny domku);
- b) zjistíte, zda má rodina měsíčně přebytek příjmů, který by na splácení hypotečního úvěru mohla použít;
- c) získáte tři nabídky hypotečních úvěrů u různých bank;
- d) s pomocí vhodných kalkulaček na webových stránkách těchto bank či jiných stránkách vypočtete, kolik bude činit celková částka hypotéky k vrácení, pokud budeme předpokládat měsíční splátku kolem 18 000 Kč. Pokud to kalkulačky umožňují, zahrňte i poplatky za uzavření smlouvy, vedení účtu, popř. poplatky za výpisy.

3. část

Zjistíte bonitu klienta, tj. schopnost klienta dostát svým závazkům v těchto krocích:

- a) zjistíte ze zadání, zda rodina splácí již jiné úvěry či finanční leasing a pravidelné platby pojištění a zda jsou tyto platby již zahrnuty ve výpočtu měsíčního přebytku rozpočtu;
- b) zjistíte životní minimum rodiny;
- c) zjistíte, zda měsíční příjem rodiny po odečtení dvojnásobku životního minima a splátek z bodu a) umožní pokrýt splátky hypotéky a zda by banka tedy úvěr poskytla.

4. část

Rodina na základě všech předchozích informací zvažuje, zda koupí domek za 4 500 000 Kč a požádá o úvěr, nebo zda si raději vybere domek levnější.

Zvažte tyto dvě možnosti a rozhodněte se pro jednu z nich.

Své rozhodnutí zdůvodněte.

4 Zajištění rizik

V tomto tématu se budeme věnovat rodině Jánských. Rodina se dvěma dětmi (Barbora 11 let a Pavel 17 let) bydlí v okresním městě ve vlastním bytě. Prarodiče vlastní chalupu na venkově, kde současně bydlí.

1. Rozlišení pojištění

Abychom dobře rozhodli, jaká zajištění rizik by mohla rodina potřebovat, uspořádáme si nejprve základní druhy pojištění.

Od vyučujícího obdržíte ve dvou krocích lístečky s jednotlivými předměty pojištění.

- a) lístečky, které obdržíte v prvním kroku, rozdělte na hromádku pojištění životní a hromádku pojištění neživotní;
- b) lístečky, které obdržíte v druhém kroku, rozdělte na hromádku pojištění domácnosti a hromádku pojištění nemovitosti;
- c) společně pak rozdělení zkontrolujte. U předmětů, kde se vaše názory liší, diskutujte, proč jsou v dané skupině zařazeny.

2. Životní pojištění

Nyní se budeme věnovat životnímu pojištění.

- a) Pan a paní Jánských jsou oba zaměstnaní a společně splácí hypotéku na byt. Zkusíte jim přidělit z hromádky předmětů životního pojištění vhodné druhy pojištění.
- b) Barbora chodí na základní školu, aktivně sportuje v basketbalovém týmu. Pavel, který navštěvuje střední školu, odjíždí na půlroční jazykový kurz do zahraničí. S sebou si mj. bere notebook, fotoaparát, oblečení. Bude určitě se spolužáky sportovat a chodit po památkách.
Přidělte opět vhodný druh pojištění Barboře a Pavlovi.

3. Neživotní pojištění

O Jánských již víme, že vlastní byt (samozřejmě s příslušným zařízením) a auto v hodnotě 350 000 Kč. Barbora vlastní nové závodní kolo (je přece sportovkyně) a Pavel dostal od dědečka s babičkou notebook (který se mu jistě bude na jazykovém kursu hodit).

Děda s babičkou mají chalupu, k ní stodolu (kde mají uschovanou sekačku na trávu a také staré auto v hodnotě 15 000 Kč) a velkou zahradu, kde zapálená zahrádka babička pěstuje květiny a zeleninu.

Zkusíte nyní přidělit z hromádky předmětů neživotního pojištění vhodný druh pojištění pro:

- a) domácnost Jánských;
- b) Barboru a Pavla;
- c) dědečka s babičkou.

Pracovní listy

1 Placení

POKLADNÍ SLOŽENKA

Podobiz	Podmínka	Kč										VÝČETNA	
	1000,-												
	2000,-												
	1000,-												
	500,-												
	200,-												
	100,-												
	50,-												
	20,-												
	10,-												
	5,-												
	2,-												
	1,-												
Celkem													

Číslo bankovního spojení KZ haL

Číslo slovy bez haléřů

Jméno a příjmení složitele

Rodné číslo

Variabilní symbol

Adresa složitele

Konstantní symbol

Razítko banky a podpis

Datum a podpis složitele

Podklad pro platbu nájmu je smlouva s majitelem bytu.

Údaje na smlouvě: Bytové družstvo Region, Most, V. Nezvala 584

Banka ČSOB a.s. Most, Vítězná nám. 8, číslo účtu 62-1548483/0300

Smlouva s členem družstva p. Janem Myslíkem ze dne 1.6.2009

Číslo smlouvy (var. symbol) 3518, předepsaná částka nájmu Kč 4 500,-

splatná vždy k prvnímu v měsíci předem.

Podklad pro platbu stravného jsou údaje z podnikové jídelny.

Číslo zaměstnance (var. symbol) 212,

Banka Česká spořitelna, Litvínov, Hamerská 43, číslo účtu 32155446/0800

Splatnost zálohy na obědy vždy k prvnímu v měsíci předem, částka Kč 600,-.

TRVALÝ PŘÍKAZ K ÚHRADĚ / INKASU¹⁾

Jednotlivce _____

Zašleme, aby bylo prováděno úhrady / inkasa²⁾ v časovém termínu _____

Platnost trvalého příkazu od _____ do³⁾ _____

Název účtu	Kód banky

název účtu	Kód banky	tržní stanovena částka limit ⁴⁾	Symboly platby			
			variatní	ml.řep. ⁵⁾	konstatní	specifický

Kód banky převodů	Charakter převodů ⁶⁾	datum poslední platby
10		

Barvárná rubriky
vypíše pobočka banky

¹⁾ Nehodící se škrteš

1. Nevypíše se, provádět se převod od do zrušení
2. Klient vyplňuje
  - 0 - je-li převoděn celý zůstatek
  - stanovenou částku - při úhradách částek stanovených trvalé limit + Kč
3. Při inkasacích se uvádějí/škrtečí prvky
  - 0 - převod trvalé stanovené částky
  - 1 - převod peněžité částky účtu
  - 2 - převod částky ve výši limitu
  - 3 - převod částky přesahující limit
4. Klient vyplňuje

_____
razítko a podpis příkazce

V _____ dne _____

Pan Jan Myslík uzavřel smlouvu o stavebním spoření se Stavební spořitelnou Modrá pyramida.
 Údaje k platbě: Modrá pyramida a.s., Bělehradská 126, Praha 2.
 číslo účtu 32114446, kód banky 7990, var. symbol 8511043540 (r. č. zákazníka)
 částka Kč 4 800,- ročně, vždy ke konci roku.
 Smlouva je uzavřena na 6 let.

TRVALÝ PŘÍKAZ K ÚHRADĚ / INKASU ⁷

pobočka _____

Zašleme, abyste prováděli úhrady / inkasa ⁷ v časovém termínu _____

Platnost trvalého příkazu od _____ do ⁸ _____

na vůči účtu	kód banky

ve prospěch účtu	kód banky	trvalé stanovení částka term ⁹	Symboly platby			
			variabilní	profil ¹⁰	konstantní	specifický

kód čísla převodu	charakter převodu ¹¹	datum poslední platby
10		

Barvně rubriky
 vyplňuje pobočka banky

⁷ Nehodící se škrtně

1. Nevypiluje se, provádí-li se převod až do období
2. Klient vyplňuje:
  - 0 - je-li převoděn celý zůstatek stanovenou částkou - při úhradách částek stanovených trvale limit a Kč
3. Při škrtnutích se uvádějí škrtnutí znaky
4. Klient vyplňuje:
  - 0 - převod trvale stanovené částky
  - 1 - převod celého zůstatku účtu
  - 2 - převod částky ve výši limitu
  - 3 - převod částky přesahující limit

_____ razítko a podpis příkazce

V _____ dne _____

Platba za mobilní telefon

Operátorem je Telefónica O2, Czech Republic, a. s., Za Brumlovkou 266, 141 00 Praha 4

Č. účtu Telefónicy 310-24348810/2700, faktura za telefon má č. 02204301, konstantní symbol 0379

Poštovní poukázka A		Poštovní poukázka A	
Podací listek		Číslo účtu	Č. účtu 1 2 0
<input type="text"/>	<input type="text"/>	Pro přesměrování účtu	<input type="text"/>
Česká pošta, státní podnik		Název banky	<input type="text"/>
IC 47114983		K. symbol	<input type="text"/>
<small>odpověď</small>	<small>podací listek</small>	S. symbol	0 0 0 0 0 0 0 0
Adresa příjemce účtu	Adresa vypláče účtu	Operátor (příjemce peněz, bankovní)	
<input type="text"/>	<input type="text"/>	Jméno	
Střany	Adresa vypláče účtu	Průmysl	
<input type="text"/>	<input type="text"/>	Údaje (banka), č. účtu, PSČ, druh účtu	
Adresa vypláče účtu	Zpráva pro příjemce (indikace peněz, bankovní)	<input type="text"/>	
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	
Č. účtu	Výběr peněz – mobilní telefon nebo Poštovní	Číslo účtu (bankovní)	
<input type="text"/>	je-li technicky proveditelné	<input type="text"/>	
V. symbol	<input type="text"/>	Číslo účtu (bankovní)	
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	
S. symbol	<input type="text"/>	<input type="text"/>	
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	
Operátor	<input type="text"/>	<input type="text"/>	
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	
C. účtu /5100	Číslo, jednací znak účtu	Číslo účtu (bankovní)	
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	
	Datum, jednací znak účtu	Číslo účtu (bankovní)	
	<input type="text"/>	<input type="text"/>	
	Číslo účtu (bankovní)	<input type="text"/>	
	<input type="text"/>	<input type="text"/>	

BANCE _____

PŘÍKAZ K ÚHRADĚ

POBOČCE _____

_____ datum splatnosti

bankovní spojení					
číslo účtu plátce	kód banky	měna	symboly platby		
číslo účtu příjemce	kód banky	částka	variabilní	konstantní	specifický
doplňující údaj banky			údaj pro vnitřní potřebu příkazce		

_____ místo a datum vystavení

_____ podpis(y), razítko příkazce

Podkladem je požadavek od rozvodných závodů Teplice na zálohové platby elektrické energie.
 Platba 600,- Kč měsíčně na účet 2113855422/0600 u banky GE Money Bank Teplice.
 Frekvence měsíční, vždy k 10. v měsíci s variabilním symbolem (číslem smlouvy) 50032.

Č. A. 50032. 0

TRVALÝ PŘÍKAZ K ÚHRADĚ / INKASU¹⁾

poboče _____

Zadáme, abyste prováděl úhrady / inkasa²⁾ v časovém termínu _____

Platnost trvalého příkazu od _____ do³⁾ _____

na vst. účtu	čísl. banky

ve prospěch účtu	čísl. banky	trvale stanovená částka čísl. ⁴⁾	Symbole platby			
			variabilní	inv. čísl. ⁵⁾	konstantní	specifický

čísl. času převodu	charakter převodu ⁶⁾	datum poslední platby
10		

Barvné rubriky
vypřijíže pobočka banky

¹⁾ Nebodící se škrta

- Nevypřijíže se, provádí-li se převod až do svolení
- Klient vypřijíže:
  - je-li převoděn celý zůstatek stanovenou částku - při úhradách částek stanovených trvale škrta v Kč
- Při škrtačích se uvádějí škrtační znaky
- Klient vypřijíže:
  - 0 - převod trvale stanovené částky
  - 1 - převod celého zůstatku účtu
  - 2 - převod částky ve výši škrta
  - 3 - převod částky přesahující škrta

_____
 razítko a podpis příkazce

V _____ dne _____

CLASSIC + 3

VÝBĚRNÍ LÍSTEK

Číslo bankovního spojení: měna:

Částka slovy bez háčků:

Jméno a příjmení příjemce hotovosti: Rodné číslo: Datum výběru:

Variabilní symbol: Konstantní symbol:

_____
Kazírka banky a podpis

_____
Podpis(y)

Počet ks	Množství										
	5000,-										
	2000,-										
	1000,-										
	500,-										
	200,-										
	100,-										
	50,-										
	20,-										
	10,-										
	5,-										
	2,-										
	1,-										
CELKEM											

výčetka

CLASSIC 0 9		POKLADNÍ SLOŽENKA		VÝČETKA																
Polzeř koř	Stořkoř	Kč																		
Číslo bankovního spoření	Kč	1000,-																		
	čaj.	2000,-																		
Částka slovy bez háčků		10000,-																		
		1000,-																		
Iměno a příjmení složitele	Rodné číslo	100,-																		
	Variablení symbol	100,-																		
Adresa složitele		100,-																		
		100,-																		
		5,-																		
		3,-																		
		1,-																		
Celkem																				

Kařkoř banky a podpis Datum a podpis složitele

2 Kam s penězi

1. Umíte si vybrat opravdu nejlépejší studentský účet?

Kritérium	Banka I	Banka II	Banka III

2. Využívají studenti Vaší školy nejmůhodnějši studentské účty?**1. Máš zřizování studentský účet u některé z bank?**

a) ano

b) ne *V případě záporné odpovědi nepokračujte ve vyplňování dotazníku.***2. Využíváš tento účet každý měsíc?**

a) ano

b) ne *V případě záporné odpovědi nepokračujte ve vyplňování dotazníku.***3. V které bance máš zřizování účet?**

Vypiš .....

4. Používáš u svého účtu trvalé příkazy?

a) ano

b) ne

5. Používáš u svého účtu svolení k inkasu?

a) ano

b) ne

6. Jak často vybíráš peníze z bankomatu?

a) 1x–2x měsíčně

b) 2x–4x měsíčně

c) vícekrát měsíčně

d) méně než 1x měsíčně

7. Vybíráš-li peníze z bankomatu, uvažuješ, zda jde o bankomat tvé banky?

a) ano

b) občas

c) spíše ne

d) ne

8. Máš u svého účtu aktivovaný kontokorent?

a) ano

b) ne

9. Jsi spokojen se svým účtem?

a) ano

b) spíše ano

c) středně

d) spíše ne

e) ne

3. Bankovní produkty

Termínovaný vklad

Běžný účet

Stavební spoření

Penzijní připojištění

Je pojištěný	Je pojištěný
Je pojištěné	Má předem garantovaný výnos
Slouží k ukládání a zhodnocování volných finančních prostředků	Existuje v české i cizí měně
Lepší úročení než běžné účty	Inflace může být vyšší než výnos
Slouží hlavně pro transakce (jednorázové platby, trvalé příkazy, inkaso na mobil...)	Kdykoliv z něj mohu vybírat platební kartou (pokud je na něm dostatek peněz)
Je až do 60 let, ale po 15 letech se mohou dostat až k 50% naspořené částky	Chodí na něj výplata, výdělek z brigád ...
Zpravidla je k němu možné zřídit kontokorent	Není vhodný pro spoření
Státní podpora až 3 000 Kč ročně	Vklad není zdaněn
Státní podpora 15% za rok z uspořené částky (max. však z 20.000,- Kč)	Naspořenou částku mohu využít na cokoli (nejen na stavební účely)
Je na dobu minimálně šesti let	Není pojištěné (ale jen téměř bezrizikové)
Maximální státní podpora 1800 Kč ročně	Za 100 Kč mi stát přispěje 50 Kč
Daňové zvýhodnění až 12 000 Kč	Může přispívat i zaměstnavatel

3 Kde získat peníze

1. Oprava auta

Popis	Pomalé splácení	Rychlé splácení
a) Měsíční splátka		
b) Doba splácení		
c) Celkový úrok		

2. Porovnání úvěrů

Kritérium	Úvěr A	Úvěr B	Úvěr C

3. Jak řešit obvyklé situace rodinného rozpočtu Kratochvílových

Příjmy	Kč	Výdaje	Kč
a) pravidelné příjmy		a) pevné výdaje	
b) proměnlivé příjmy		b) kontrolovatelné výdaje	

Majetek	Kč	Závazky	Kč

4 Zajištění rizik

1. Rozlišení pojištění

Životní pojištění	Neživotní pojištění
Cestování	Byt
Úraz	Dům
Pracovní neschopnost	Chalupa
Invalidita	Automobil
Úmrtí	Zahrada
Důchod	Odpovědnost z neúmyslně způsobených škod třetím osobám

Životní pojištění	Neživotní pojištění
Cestování	Byt
Úraz	Dům
Pracovní neschopnost	Chalupa
Invalidita	Automobil
Úmrtí	Zahrada
Důchod	Odpovědnost z neúmyslně způsobených škod třetím osobám

III Řešení úloh

Řešení dílčích úloh

1 Hospodaření domácnosti

1.

Výpočet lze zjednodušit na případ, kdy má měsíc 4 týdny.

- a) Příjmy: kapesné 200 Kč, výdělek 800 Kč, celkem příjmy 1 000 Kč. Výdaje: občerstvení 480 Kč, telefon 110 Kč, vstupenky 190 Kč, celkem výdaje 780 Kč. Měsíční přebytek 220 Kč;
- b) Vánoční dárky: $500 + 220 \times 4 = \text{Kč } 1\,380$;
- c) Úspory z přebytku měsíčního rozpočtu: 220 Kč, od února do května uspořeno 880 Kč, po připočtení 300 Kč nebude částka k dispozici.

2.

- a) např. vybereme-li klub, jsou obětovanými příležitostmi matematika a televize;
- b) např. vybereme-li týdenní pobyt na horách, jsou obětovanými příležitostmi televize a vklad do banky;
- c) např. půjde-li na vysokou školu, obětuje možnost nastoupit do zaměstnání a tím příslušnou mzdu.

3.

Ano

4.

Pokud by se její příjmy nezvýšily, a to dlouhodobě, pak ne.

5.

Individuálně dle studentů

6.

- a) dosavadní příjmy p. Rozvedené 25 600 Kč, výdaje 19 500 Kč, rozdíl 6 100 Kč. Splátka hypotéky 12 000 Kč měsíčně. z přebytku měsíčního rozpočtu nemůže p. Rozvedená splácet hypotéku.
- b) – prodat dům a splatit hypotéku;
– prodat obrazy, vzít si další úvěr na dostavbu. Do doby dostavění splácet hypotéku z těchto prostředků. Po dokončení domu uspoří nájem 7 000 Kč, což jí umožní pravidelně hypotéku splácet. Bude ještě užitečné porovnat náklady na provoz nemovitosti a náklady na provoz nájemního bytu, protože provoz nemovitosti bude dražší – tudíž p. Rozvedená neuspóří celých 7 000 Kč;
- c) rozhodnutí mohou být různá podle individuálních zájmů
(Lze např. uvažovat, že dlouhodobě z hlediska zajištění bydlení je vhodnější varianta b). Naproti tomu nevíme, zda se cena obrazů v budoucnu nezvýší.)

7.

- a) osobní majetek $120\ 000 + 40\ 000 + 20\ 000 + 15\ 000 + 5\ 000 + 10\ 000 + 16\ 000 + 55\ 000 + 26\ 000 = 307\ 000$ Kč
osobní závazky 29 000 Kč
- b) přebytek majetku 278 000 Kč, ne

8.

- a) Automobil, rodinný dům, chata, chalupa, nájemní dům, lesy, pole, zahrada, zařízení domácnosti, podílové listy, akcie, vklady na spořicí účet, hotovost na účtu, pes, kočka.
- b) Osobní aktiva: nájemní dům, podílové listy, akcie, vklady na spořicí účet.
Osobní pasiva: automobil, rodinný dům, chata, chalupa, lesy, pole, zahrada, zařízení domácnosti, pes, kočka.
- c) Automobil pro podnikání, pronájem rodinného domu nebo jeho části, pronájem chaty, chalupy, pronájem lesa, pole, prodej výpěstků ze zahrady, pole lesa, prodej štěňat, koťat.

2 Ceny

1.

V grafu nanášíme cenu vždy na osu y a množství na osu x (tedy opačně, než bývá v grafech obvyklé).

Cena 2 000 Kč, množství 2 500 párů.

2.

a) 5 000

b) 7 000

c) 2 000

d) nedostatek

e) zvýší se

f) pro výrobce, prodejce

g) 175

h) 125

3. a 4.

individuálně – viz metodika

5.

Náklady 20 Kč, zisk 25 % z 20 Kč = 5 Kč, DPH 10 % z 25 Kč = 2,50 Kč, cena hamburgeru zaokrouhleně 28 Kč

6.

a) 850 Kč

b) 1 105 Kč

c) 1 326 Kč

7.

a) především vliv konkurence (vysoká konkurence u supermarketů, naopak nízká v horském hotelu, kde je obtížné koupit tatrunku jinde). Úlohu hrají též různé náklady na pořízení a skladování zboží;

b) nanuky v restauračních zařízeních, kioscích, limonády a vody, bagety apod.

Místo prodeje hraje roli i v jiných případech, např. na okraji města, v centru města, na internetu.

8.

Kvalita poskytované služby v multikině (např. nabídka více filmů najednou, možnost rezervace vstupenky na internetu, nabídka občerstvení při sledování filmů ...).

9.

- a) cena bez výletů, bez poplatku za slunečník a lehátko na pláži ...
- b) zakončení devítkou, komplety, nízké ceny některých potravin vyrovnány vyššími cenami jiných ...

10.

Obchod A

11.

Rozdíl cen je 500 Kč, cena 1 stránky MP 1,10 Kč, cena 1 stránky CN 1,00 Kč

- a) rozdíl cen se zaplatí po 5 000 stránkách, což je téměř 5 let, spíše tedy tiskárnu MP
- b) rozdíl cen se zaplatí přibližně za rok, zvolit tiskárnu CN

12.

- a) bude-li úroková míra nižší než 5 %, klesá reálná hodnota vkladů;
- b) porostou (aby vkladatelé byli motivováni peníze ukládat);
- c) porostou (aby věřitelé, zejména banky, neutrpěli ztrátu tím, že jim bude vráceno reálně méně).

13.

- a) za svůj důchod si toho koupí méně (později bude toto znehodnocení částečně vyrovnáno valorizací);
- b) částka se znehodnotí, tudíž dostane vráceno reálně méně;
- c) obdobně jako a).

Pro paní Terebovou v bodě c) bude inflace výhodná, protože vrátí reálně méně.

14.

Aby se vyrovnal pokles reálné mzdy.

15.

- a), b), e)

3 Peníze, placení, cenné papíry

1.

1 vodoznak, 2 okénkový proužek, 3 ochranná vlákna, 4 soutisková značka, 5 skrytý obrazec 6 opticky proměnlivá barva 7 iridiscenční pruh 8 mikrotext

2.

a) příjem od Lucie Sovové 9 709 Kč, výběr bankomat 4 000 Kč, poplatek za výběr 45 Kč, výběr z bankomatu 3 000 Kč

b) vzrůst o cca 10 000 Kč

3.

K dispozici 1 200 000 Kč + 15 000 EUR + 10 000 JPY. Úvěř 950 000 Kč s velmi vysokou úrokovou sazbou 26,5 % (doporučili bychom předčasně splatit z termínovaného a běžného účtu).

4.

převod na účet – bezpečné, rychlé, nejjednodušší pro vyplácejícího, nevýhodou nutnost zjišťovat stav na účtu; hotově – máme peníze ihned k dispozici, méně bezpečné než převod na účet pro obě strany; poštovní poukázkou, kdy jsou nám peníze vyplaceny hotově – obvykle trvá déle než při výplatě převodem na účet, může být nutné vyzvednout na poště.

5.

- a) vyplnění výběrního lístku, lze vybrat jakoukoliv částku, která je na účtu k dispozici (u větších částek nutno předem objednat);
- b) platební kartou z bankomatu – vložení karty, zadání PIN a částky výběru, nelze překročit limit výběru (obvykle týdenní).

6.

- a) vyplnění poštovní poukázky a s částkou 485 Kč, částka slovy, vyplnění odesílatele – plátce. Příjemce peněz (školní jídelna) je předtištěn včetně bankovního spojení. Částku pošta převede bezhotovostně bance, banka příjemce ji připíše na jeho účet a oznámí přijetí platby výpisem z účtu;
- b) bezhotovostně z účtu – vyplnit příkaz k úhradě, nutno znát číslo účtu a variabilní symbol;
- c) dle studentů.

7.

Trvalý příkaz k úhradě, zadat konec příkazu na poslední měsíc ve školním roce.

8.

Souhlas k inkasu buď s limitem, nebo bez limitu. POZOR: Stanovíte-li limit, banka platbu neprovede, pokud v některém měsíci bude inkaso vyšší než limit.

9.

Jde o soustředěné inkaso plateb obyvatelstva, na něž lze sloučit několik různých plateb – mobilní telefon, zálohu za elektřinu, za plyn, poplatek za televizi a rozhlas. Takto lze jednorázově uhradit různé platby, přičemž nehradíme za periodické platby poplatky.

10.

- a) placení v obchodech, některé získat úvěr, některé kombinovány s pojištěním;
- b) debetní na rozdíl od kreditních neumožňují čerpat úvěr, naopak u nich lze získat navíc např. cestovní pojištění;
- c) kromě krádeže i nebezpečí omylu při platbě, zneužití čísla karty nepoctivým obchodníkem, získání a zneužití čísla karty internetovými podvodníky;
- d) pojištěním karty, snížením limitu výběrů a plateb.

11.

- a) $600 \text{ EUR} \times 25,02 = 15\,012 \text{ Kč}$
- b) $80 \text{ EUR} \times 23,97 = 1\,918 \text{ Kč}$, odečteme poplatek $38,36 \text{ Kč}$, obdržíme po zaokrouhlení $1\,879 \text{ Kč}$

12.

- a) 450 EUR x valuty prodej;
- b) 130 EUR x valuty nákup;
- c) $16\,700 \text{ EUR}$ x devizy nákup;
- d) $8\,400 \text{ EUR}$ x devizy prodej;
- e) 100 EUR x střed.

13.

- a) 450 EUR x valuty prodej plus 1% z vypočtené částky;
- b) 130 EUR x valuty nákup minus 2% z vypočtené částky;
- c) $16\,700 \text{ EUR}$ x devizy nákup plus $1\,500 \text{ Kč}$;
- d) $8\,400 \text{ EUR}$ x devizy prodej minus $1\,500 \text{ Kč}$;
- e) 100 EUR x střed (bez poplatku).

Pozn.: Některé banky používají při platbách kartou kurs devizy prodej.

14.

Pokud by platba proběhla ve stejný den, jako bychom cizí měnu pořizovali, pak platební kartou, protože používaný kurs je výhodnější než kurs při platbách hotově. Pokud platba proběhne později, nelze to jednoznačně určit, protože při platbě kartou se použije vždy aktuální kurs. Tento kurs může být méně výhodný než ten, za který jsme na počátku cesty pořídili hotově cizí měnu – ale také může být výhodnější.

15.

- a) k výběru peněz v bance nebo k převodu částky na účet
- b) jako potvrzení dluhu

4 Finanční trh

1.

Na peněžním trhu se obchodují krátkodobé produkty (do 1 roku), na kapitálovém dlouhodobé.

2.

- a) centrální banka,
- b) centrální banka,
- c) komerční banky,
- d) komerční banky,
- e) centrální banka,
- f) komerční banky,
- g) komerční banky.

3.

- a) podpora financování bydlení. Využívá se i k výhodnému uložení peněz na 6 let (kdy se využije státní příspěvek) a zároveň k získání nároku na poskytnutí účelového úvěru na bydlení či opravy, rekonstrukce nemovitostí
- b) doplnění příjmů především ve stáří. Ukládané prostředky se zhodnocují činností fondu a významným státním příspěvkem. v době, kdy vznikne na prostředky nárok, se vyplácejí buď jako penze, nebo jednorázově.

4.

Tyto prostředky zakladatel fondu investuje do cenných papírů – podle přesně daných pravidel, která snižují riziko. V případě růstu cen cenných papírů, do kterých fond investoval, roste i cena podílového listu – a naopak.

5.

Obchody je nutno provádět prostřednictvím obchodníka s cennými papíry – buď akcie od něj přímo koupit, nebo zadat příkaz ke koupi na burze, nebo RM systému (České burze cenných papírů). Tento příkaz makléř příslušného obchodníka provede a informuje nás. Můžeme zadat i limitní cenu, pak makléř příkaz provede, pokud při nákupu cena nebude vyšší než limit.

6.

Splátkové společnosti se obvykle zaměřují na spotřební zboží, často je možno úvěr uzavřít přímo u obchodníka na vybrané zboží, poskytnutí bývá velmi rychlé, obvykle nehradíme poplatky za poskytnutí či vedení úvěru, splácet lze zboží již od ceny přibližně 2–3 000 Kč.

7.

Pohyblivá úroková sazba může být stanovena buď pevnou procentní sazbou (která se čas od času mění), nebo pomocí základní (referenční sazby) a odchylky od ní. Změní-li se referenční sazba, automaticky se tak změní úrokové sazby všech produktů, které mají takto stanovenou úrokovou sazbu.

Základní (referenční) sazba je tedy jedním ze způsobů, jak se pohyblivá úroková sazba udává.

8.

Po zjednodušeném přepočtu jde o úrokovou sazbu 24 % p. a., tedy vyšší než obvyklé úrokové sazby (např. v roce 2009 činily sazby spotřebních úvěrů 12–17 % p. a.). Poznamenejme, že toto není jediné hledisko pro srovnávání úvěrů, jde také o možnost uzavřít smlouvu přímo na místě či o to, jaké jsou či nejsou další poplatky spojené s úvěrem.

9.

Zjednodušeně

- a) 14,4 % p. a.;
- b) 7,2 % p. s.;
- c) 3,6 % p. q.

10.

- a) 1,8 % p. a.;
- b) 2,1 % p. a.;
- c) 6,6 % p. a.;
- d) 7,8 % p. a.

11.

- a) 2 000 Kč;
- b) ne, až po zdanění;
- c) srážková daň 15 %, tj. 300 Kč, skutečně připsaný úrok tedy bude 1 700 Kč.

12.

Počítáme-li měsíc 30 dnů a rok 360 dnů, pak úrok činí 427,92 Kč, po zdanění 363,73 Kč (zaokrouhlování při výpočtu daně zanedbáno).

13.

Bez zdanění $150\,000 \cdot (1 + 1,3 / 100)^2 =$ zaokrouhleně 153 925

se zahrnutím daně $150\,000 \cdot (1 + 1,3 \cdot 0,85 / 100)^2 = 153\,333,31$; úrok zaokrouhleně 3 333 Kč

14.

Pan Kroupa potřebné peníze nezíská. Budeme-li počítat ručně, pak 1. rok uloží 200 000 Kč a úrok po zdanění bude činit 2 550 Kč. Druhý rok na počátku bude uloženo 402 550 Kč, úrok po zdanění 5 132 Kč. Třetí rok tak bude na počátku uloženo 607 382 Kč a na konci bude po zdanění vklad činit 615 440 Kč (úrok 7 744 Kč). Bude tak chybět 34 600 Kč.

Pozn.: Výsledky zjištěné kalkulačkou na internetu se mohou mírně lišit podle zaokrouhlování mezivýsledků.

15.

Bez zdanění 18 476 Kč, se započtením daně 18 404 Kč (např. www.penize.cz; www.mesec.cz; www.finance.cz a další).

Pozn.: Výsledky zjištěné kalkulačkou na internetu se mohou mírně lišit podle zaokrouhlování mezivýsledků.

16.

a) měsíční splátka zaokrouhleně 14 151 Kč

b) vrátí zaokrouhleně 509 453 Kč

c) úroky 109 453 Kč

Např. www.finance.cz, www.hypoteky-pujcky-uvery.cz

17.

$5 * (4+2) + 5 + 50 + 20 + 39 = 144$ Kč.

18.

RPSN zahrnuje kromě úroků také další náklady spojené s úvěrem. Je vždy roční. Úroková sazba zahrnuje jen procentní úrok, nemusí být vždy roční, může být stanovena jako měsíční, čtvrtletní, pololetní, roční.

19.

Měsíční splátka 7 430 Kč, celkem splatí 133 740 Kč. Úroky celkem 13 740 Kč. RPSN 20,64 %, celkem se bance vrátí 139 390 Kč. (Např. www.hypoteky-pujcky-uvery.cz)

5 Finanční produkty

1.

- a) spořicí účet není určen pro provádění plateb na rozdíl od běžného účtu, na spořicím účtu se předpokládá jen menší pohyb prostředků, kdežto běžný účet je určen pro každodenní používání, na spořicím účtu může být stanovena výpovědní lhůta;
- b) na spořicí účet lze průběžně ukládat, je na dobu neurčitou, na termínovaný vklad přikládat nelze a je na pevnou dobu;
- c) termínovaný vklad je obvykle na pevnou, předem danou dobu, vklad s výpovědní lhůtou existuje, dokud ho celý nevybereme, můžeme ho vybírat i po částech po uplynutí lhůty po podání výpovědi.

2.

Například získáme tyto údaje:

Spoření určené občanům i firmám k řešení stávající nebo budoucí bytové potřeby, které patří k nejatraktivnějším finančním produktům na českém bankovním trhu.

Výhody

Spoření je doplněno státní podporou pro občany ve výši 15% z ročně uspořené částky (maximálně však z 20 000 Kč). Podpora tak může činit až 3 000 Kč ročně. Mezi další přednosti v oblasti vkladů patří:

- **stálá úroková sazba,**
- **osvobození připsaných úroků a státní podpory od daně z příjmů pro občany,**
- **pojištění vkladů ze zákona až do částky odpovídající 50 000 EUR,**
- **možnost založení dalších stavebních spoření (již bez státní podpory).**

Doplňkové služby:

- **zdarma magazín o bydlení a stavebním spoření,**
- **klientům do 19 let nabízíme 50% slevu z poplatku za uzavření jejich první smlouvy na stavební spoření – výše prémie činí až 1 500 Kč.**

Seznamte se

Pravidelné spoření vám pomůže vytvořit základní kapitál pro řešení bytových potřeb:

- **na svůj účet stavebního spoření ukládáte předem stanoveně částky,**
- **je-li smlouva vedena s nárokem na státní podporu za daný rok, je částka úspor přesahujících 20 000 Kč v jednom roce převedena do následujícího roku,**
- **spořit můžete neomezeně dlouho, limitem je výše cílové částky,**
- **kombinujete výhody spoření s možností následného úvěru.**

Podmínky poskytnutí státní podpory

Státní podporu může podle zákona platného od 1.1.2004 získat:

- občan ČR,
  - občan EU s vydaným povolením k pobytu na území ČR a rodným číslem přiděleným příslušným orgánem ČR,
  - fyzická osoba s trvalým pobytem na území ČR a rodným číslem přiděleným příslušným orgánem ČR.
- podpora náleží účastníkovi po celou dobu spojení, je-li smlouva vedena s nárokem na ni,
  - je možné ji rozdělit mezi několik smluv najednou, maximálně však do celkové výše 3 000 Kč za rok,
  - na podporu ztrácíte nároku v případě výpovědi smlouvy před uplynutím vázací doby,
  - právnické osoby nemají na podporu nárok, výnos z úroků z vkladů u nich navíc podléhá dani z příjmů.

3.

- a) pravdivé
- b) nepravdivé
- c) pravdivé
- d) pravdivé
- e) pravdivé
- f) nepravdivé
- g) pravdivé
- h) nepravdivé

4.

- a) 6 let ukládáme, ročně se přispívá státní podpora, po 6 letech je možno částku vybrat. Po ukončení spoření vzniká nárok na úvěr, který lze získat i dříve (cca po 2 letech). Je možné získat úvěr i okamžitě, ale je velmi nevýhodný;
- b) 150 000 Kč nebo vyšší;
- c) 6 let;
- d) automaticky ne. Je vhodné propočítat, zda by jiný úvěr nebyl levnější, protože úvěr ze stavebního spoření je dlouhodobý a nelze vyloučit, že jiný úvěr na kratší dobu bude znamenat celkově nižší úroky;
- e) ano, pokud se týká naspořených prostředků (nikoliv už úvěru);
- f) cca 1 700 Kč, je možné i jednorázově ročně uložit 20 000 Kč.

5.

- a) vklady na účtech penzijního připojištění nejsou pojištěny;
- b) řada lidí v době krize má obavy o své úspory a také řada lidí potřebuje své peníze.

6.

Údaje mohou být např. v této podobě:

Zhodnocení úspor u penzijních fondů je vyšší díky státnímu příspěvku a díky zhodnocení peněz, které klienti ukládají u penzijních fondů a penzijní fondy peníze investují. Například zhodnocení vkladů klientů u penzijního fondu v průběhu let ukazuje graf. V jednotlivých letech je zhodnocení vkladů klientů velmi dobré... a až do roku 2006 je vyšší než inflace. Horší situace nastala v roce 2007 a 2008, kde inflace je vyšší než míra zhodnocení peněz penzijního fondu. Přesto ještě v roce 2007 byla míra zhodnocení vkladů klientů 2,3 %, což je podstatně více než běžná úroková míra na spořicích účtech bank.

7.

- a) nepravdivé
- b) pravdivé
- c) nepravdivé
- d) pravdivé
- e) pravdivé
- f) pravdivé

8.

Jmenovitá hodnota akcie je na akcii vytištěna – 20 000 Kč.
 Jedná se o akcie na doručitele (viz text na akcii uvedený).
 Kurs akcie není možno z ukázky zjistit.

9.

- a) čtyři druhy akcií – Metrostav, Avia, Tesla Karlín, Zentiva
- b) 2 ks Metrostav, 16 ks Avia, 4 ks Tesla Karlín, 3 ks Zentiva
- c) u uvedených akcií 1 000 Kč
- d) ne
- e) ne, pokud neznáme kurs

10.

- a) 2004 – 1. čtvrtletí 2006, počátek 2007, konec 2008
b) podle toho, kdy jsme nakoupili. Pokud jsme nakoupili v letech 2004–5, pak kdykoliv poté, nejlépe 1. a 3. čtvrtletí 2008

11.

Nákup akcií v roce 2006: 100 kusů x 1 800 = Kč 180 000 Kč.

Prodej akcií v roce 2009: 100 kusů x 2 150 = Kč 215 000 Kč. Rozdíl 35 000 Kč je výnos z prodeje akcií v roce 2009.

Pozn.: Protože nejspíše uplynulo od nákupu a prodeje akcií 6 měsíců, nebude výnos zdaněn.

12.

- a) kurs podílového listu bude vyšší než kurs, za který je koupil;
b) ano, pokud kurs podílového listu klesne pod kurs, za který je koupil;
c) riziko vyšší – zejména v tom, že úrok v bankách je zaručen, kdežto výnos z podílového listu nikoliv. Kromě toho v případě krachu správce podílového fondu nejsou tyto prostředky pojištěny. Výnos bývá vyšší u podílových listů (avšak pozor na poplatky, které tento výnos mohou významně snížit).

13.

- a) výnos za první rok po zdanění 850 Kč;
b) výnos za první rok po odečtení poplatků 1 000 Kč, další roky po 2 000 Kč.
Výhodnější jsou podílové listy, pokud bude plánovaného výnosu 4 % skutečně dosaženo.

14.

dle studentů

15.

- c)
d)

16.

- a) ano
b) ano
c) ne
d) ano
e) ne
f) ano

17.

- a) úvěr
- b) hotově
- c) úvěr
- d) úvěr
- e) hotově (popř. pokud částku splatíme v rámci bezúročného období, lze použít i kreditní kartu)
- f) může být úvěr
- g) obvyklý bývá úvěr
- h) úvěr (lze zvážit, zda zahradu částečně využít i k získání příjmů)
- i) úvěr
- j) hotově (popř. pokud částku splatíme v rámci bezúročného období, lze použít i kreditní kartu)
- k) hotově

18.

- a) hypoteční úvěr, úvěr ze stavebního spoření
- b) x
- c) osobní půjčka, popř. americká hypotéka
- d) hypoteční úvěr, úvěr ze stavebního spoření
- e) x
- f) osobní půjčka
- g) osobní půjčka
- h) hypoteční úvěr, úvěr ze stavebního spoření
- i) úvěr ze stavebního spoření, hypoteční úvěr
- j) x
- k) x

19.

- a) kontokorent
- b) kontokorent
- c) karta
- d) karta

20.

Kreditní karta od společnosti X $2,2\% \cdot 12$ (měsíců) = 26,4 % ročně. Kartu Y – má nižší úrokovou sazbu.

Pozn.: V úvahu lze vzít další okolnosti – délku bezúročného období, další služby atd. Nicméně rozdíl úrokových sazeb je velmi výrazný.

21.

- a) dle žáků;
- b) celkem uhradí 11 000 Kč, tj. úrok 1 000 Kč;
- c) měsíčně to znamená úrok 100 Kč, přepočteno na rok je to 12 % p. a.;
- d) poměrně výhodná úroková sazba;
- e) úroková sazba se jeví jako desetiprocentní. Úvěr se nesplácí celý rok, ale jen 10 měsíců, tudíž sazba je ve skutečnosti vyšší.

22.

V této úloze postačí porovnání dle RPSN, kde nejméně výhodnější je úvěr C. Pouze v případě, že bychom nedokázali úvěr splatit za 36 měsíců, museli bychom přijmout nabídku B.

Poznamenejme, že toto není jediné hledisko pro srovnávání úvěrů, jde také o možnost předčasného splacení atd.

23.

Potřebujeme úvěr 315 000 Kč, za popsané situace bychom museli 5 let splácet 7 494 Kč. Máme-li možnost splácet jen 7 000 Kč, úvěr si dovolit nemůžeme. (Ale stačí málo ...)

24.

Úvěr bývá zajištěn zárukou či jiným způsobem a jsme majiteli věci, na niž si úvěr bereme. Při leasingu nejsme majiteli věci (tudíž nám při neplacení splátek může být odebrána) a obvykle je nutné složit první větší splátku. V případě leasingu také bývá povinné pojištění předmětu leasingu, kdežto v případě úvěru je rozhodnutí o pojištění na nás (s výjimkou povinného ručení u automobilů).

25.

- a) 90 730,80 Kč první splátka a poplatek 5 294 Kč, celkem 96 024,80 Kč
- b) 6 195 Kč
- c) 1 190 Kč

26.

Nemoc, úraz – zdravotní pojištění (ze zákona) a pojištění léčebných výloh; způsobená škoda – pojištění odpovědnosti za škodu; ztráta zavazadel, poškození – cestovní pojištění.

27.

Pojištění nemovitosti (dům, zahrada), pojištění domácnosti (vybavení domácnosti).

6 Finanční plánování

1.

Zjištění stavu financí (rozdíl příjmů a výdajů, zda majetek převyšuje závazky). Stanovení cílů. Vyhodnocení cílů. Stanovení potřeby financí a kde je získat.

2.

- a) náhrada příjmů, obnova majetku, ochrana proti vzniku výdajů
- b) příslušná pojištění

3.

- a) pravidelné příjmy z podnikání 19 000 Kč, mzda 17 400 Kč, důchod 10 500 Kč, nepravidelné příjmy 10 000 Kč a 4 600 Kč, jednorázové 45 000 Kč;
- b) jednorázový příjem 45 000 Kč;
- c) $19\,000 + 17\,400 + 10\,500 = 46\,900$ Kč;
- c) $19\,000 + 17\,400 + 10\,500 + 10\,000 + 4\,600 = 61\,500$ Kč.

4.

- a) pevné výdaje $2\,000 + 5\,000 + 5\,000 + 11\,000 + 900 + 400 = 24\,300$ Kč
 kontrolovatelné výdaje $12\,000 + 2\,900 + 2\,500 + 3\,000 = 20\,400$ Kč
 celkem měsíční výdaje 44 700 Kč
 Pozn.: Zálohy na elektřinu a plyn se dají dohodnout nižší a je možné omezit spotřebu, mohly by tedy částečně patřit mezi kontrolovatelné výdaje;
- b) přebytek 2 200 Kč;
- c) přebytek 16 800 Kč;
- d) zájezd stojí o 6 500 Kč více, než získali prodejem auta. Pokud použijí nepravidelné příjmy z června, bude to možné;
- e) pokud by se Karasovi rozhodli až v červenci, že chtějí jet na zájezd, pak by mohli jet, pokud by měli stranou rezervu ve výši alespoň 51 500 Kč (což v zadání není zmíněno). Pokud by se rozhodovali dříve, museli by spořit již v průběhu roku. Další možností je vypůjčit si, avšak to nepovažujeme za vhodnou možnost, protože mají-li prostředky z prodeje auta, bylo by to vhodnější než si brát úvěr, za který by museli hradit úroky.

5.

- a) osobní majetek: byt 1 200 000 Kč, auto 350 000 Kč, vybavení bytu 250 000 Kč, penzijní připojištění 120 000 Kč, hotovost 21 000 Kč, celkem 1 941 000 Kč.
 osobní závazky: půjčka 315 000 Kč, hypotéka 900 000 Kč, celkem závazky 1 215 000 Kč, rozdíl 726 000 Kč.
- b) rezerva 21 000 Kč je nízká, doporučuje se alespoň trojnásobek měsíčních výdajů, tj. 134 100 Kč. Tato rezerva je v nejhorším případě tvořena penzijním připojištěním, které však nelze rychle vypovědět (a navíc dojde ke ztrátě státního příspěvku a výnosů z něj).

6.

- a) termínovaný vklad, podílové listy, dluhopisy, akcie, majetek (nemovitosti)
- b) záleží na žácích, pro účely tohoto řešení uvažujeme 5 let
- c) akcie, nemovitosti
- d) termínovaný vklad
- e) záleží na žácích

7.

Podle výkladu v publikaci Finanční gramotnost – obsah a příklady z praxe škol bychom zájezd spíše považovali za postradatelný, na tento účel půjčku spíše nedoporučujeme. Na tento účel je vhodný některý nepravidelný či jednorázový příjem. Pokud takový nelze očekávat, pak doporučujeme zvýšit příjmy (brigáda dcery ...).

8.

Vrátit zpět v rámci zákonné 14denní lhůty na rozmyšlenou.

9.

- a) reklamace u prodejce, příp. v záruční opravě – nejlépe písemně nebo písemný zápis v prodejně, doložit paragon, záruční list
- b) 24 měsíců, příp. více u některých výrobků
- c) ano – doklad o prodeji, případně záruční list
- d) 30 dnů

10.

Reklamaci vyřizuje prodejna. Jednejte s vedoucím prodejny, případně vedením firmy nebo některým ze sdružení zabývajících se ochranou spotřebitelů, příp. Českou obchodní inspekci.

11.

Vedení banky, finanční ombudsman banky, Česká bankovní asociace, Sdružení obrany spotřebitelů ČR, finanční arbit.

7 Předlužení

1.

První skupina důvodů je dána špatným finančním odhadem – rodina špatně odhadne schopnost splácet (popř. nad tím téměř neuvažuje), přecenění vlastních finančních možností, podcenění náročnosti pravidelných splátek.

Druhá skupina důvodů souvisí se ztrátou příjmů – nemoc, úraz, ztráta zaměstnání, krach vlastní firmy ...

Třetí skupina plyne z nepříznivých životních situací – rozvod a uvalení dluhů na jednoho z manželů, nehody ...

2.

Předlužení lze určitě předcházet – tvorbou rezerv, důkladným zvážením každého úvěru, pojištěním životním, neživotním (včetně odpovědnosti za škodu), popř. pojištěním proti neschopnosti splácet úvěr.

3.

- a) 33 500 Kč;
- b) příjmy 23 000 – 14 000 = 9 000 Kč. Tuto částku by mohli měsíčně splácet, avšak jsou předlužení, splátky činí 33 500 Kč;
- c) přeceněním schopnosti splácet;
- d) mohlo by mu být odebráno auto pořízené formou finančního leasingu – o to se pak sníží měsíční splátky (tj. o 16 500 Kč). Zbýlé dvě půjčky budou nejspíše nezajištěné.

4.

- a) v první řadě musí rodina někde bydlet a pořídit si vlastní bydlení může být dlouhodobě výhodnější než bydlet v nájemním bytě;
- b) příjmy jsou poměrně nízké a není jasné, zda manžel v době, kdy budou chtít mít děti, bude mít dostatečný příjem nejen na veškeré rodinné výdaje, ale také na hypotéku;
- c) pojištění proti neschopnosti splácet úvěr. Kromě toho je hypotéka samozřejmě zajištěna samotnou nemovitostí (hrozí však riziko, že by byla věřitelem prodána za nižší částku, než bude zůstatek půjčky);
- d) u jednoho z nich určitě při odchodu na rodičovskou dovolenou. Naopak je možné předpokládat postupný růst příjmů (postup v zaměstnání, vlastní podnikání atd.). Dále pak rizika uvedená v úloze 1;
- e) ano – obdobně jako v odpovědi na úlohu 1.

5.

Pokud nezaplatí ani poté, kdy soud vydá nařízení zaplatit dluh.

- 6.** Sankční úroky a poplatky při vymáhání upomínkami, náklady vymáhání právní cestou (honoráře právníka, soudní poplatky, poštovné a další výlohy), popř. náklady vymáhací agentury, následně náklady na výkon exekuce. V krajních případech tyto náklady mohou i převýšit částku původního dluhu.
- 7.** Ano. Jednak úhradou přímo exekutorovi (a to i v okamžiku provádění exekuce), nebo podáním návrhu na zastavení exekuce (může podat věřitel i dlužník).
- 8.**
- požádat věřitele o dočasné pozastavení splátek;
  - sepsat listinu o uznání dluhu a dohodu o řešení dluhu;
  - požádat věřitele o prodloužení splácení a snížení splátek.
Další možnost je pokusit se získat úvěr na tuto částku u jiného věřitele s měsíční splátkou 5 000 Kč a původní úvěr tímto úvěrem uhradit. Pozor však, aby toto řešení nepřerostlo v tzv. vytloukání klínu klínem.
- 9.**
- včetně nákladů 444 000 Kč;
  - získat podrobnější informace – např. prostřednictvím www.justice.cz a podat soudu návrh na oddlužení, který doloží výpočtem splácení a požadovanými dokumenty (např. přehled o příjmech – nejspíše důchodový výměr a případné pracovní smlouvy, je-li také zaměstnán);
  - $444\,000 \cdot 0,3 = 133\,200$ Kč (pokud by dlužníci v souladu se zákonem nesouhlasili s nižší částkou);
  - $60 \cdot 4\,000 = 240\,000$ Kč, ano;
  - zákonné podmínky by důchodce splnil. Může se tedy rozhodnout podat soudu návrh na oddlužení, pokud bude ochoten se podrobit takto tvrdým podmínkám, tj. až 5 let žít z částky 6 500 Kč, která mu zůstane po odeslání splátek dluhů. V opačném případě riskuje exekuci, která zabaví veškerý majetek a příjmy až na úroveň nezabavitelného minima (v roce 2009 činí 4 600 Kč).

Řešení souvislých úloh

1 Placení

CLAYTON H. S. POKLADNÍ SLOŽENKA

Číslo bankovního spojení **1** KČ **2** Kč

58451723/3500 **12 000**

Částka slovy bez haléřů
Dvanácttisíc

Jméno a příjmení složitele Rodné číslo **3** Variabilní symbol

Jan Myslík **8511043540** **4**

Adresa složitele **5** Konstantní symbol

6

4.6.201x

Razítko banky a podpis

Podat ko	Stovota	Kč				7
	500.-					
	200.-					
11	100.-		1	1	0	0
2	50.-		1	0	0	0
	20.-					
	10.-					
	5.-					
	2.-					
	1.-					
CELKEM			1	2	0	0

- 1 Číslo mého účtu, nebo účtu z kterého vybírám, kód banky nevyžadují všechny banky.
- 2 Částka, dělají se zamezovky.
- 3 RČ bez lomítka.
- 4 Pokud se jedná o můj účet není nutné.
- 5 Pokud vkládá peníze někdo jiný.
- 6 Podpis majitele dle podpisového vzoru.
- 7 Vyplňuji pouze, pokud banka vyžaduje, nebo je-li velký počet bankovek.

TRVALÝ PŘÍKAZ K ÚHRADĚ / INKASU¹⁾příjemce LitvínovZastánu, abyste prováděli úhrady / inkasa²⁾ v časovém termínuměsíčně vždy k 1. dniPlatnost trvalého příkazu od 8.6.201x3) do⁴⁾

na úhradu účtu	kód banky
58451723	3500

na příjmových účtu	kód banky	trvalé stanovená částka limit ⁵⁾	Symboly platby		
			variatelný	PII číslo	číslo účtu
62-1548483	0300	4 500	3518		308
32155446	0800	600	212		308

kód čísla převodu	charakter převodu ⁶⁾	datum poslední platby
10		

Zvláštní rubriky
vyplňuje pobočka banky¹⁾ Nehodící se škrtně

1. Nevypíňuje se, provádí-li se převod až do odvolání
2. Klasič vyplňuje
  - 0 - při převodu celých zůstatků
  - stanovenou částku - při úhradách částek stanovených trvalé limit v Kč
3. Při transakcích se ověřují šlokační prvky
4. Klasič vyplňuje
  - 0 - převod trvalé stanovené částky
  - 1 - převod celého zůstatku účtu
  - 2 - převod částky ve výši limitu
  - 3 - převod částky přesahující limit

7)

razítko a podpisy příkazce

V Litvínově dne 8.6.201x

Podklad pro platbu nájmu je smlouva s majitelem bytu.

Údaje na smlouvě: Bytové družstvo Region, Most, V. Nezvala 584
 Banka ČSOB a.s. Most, Vítězné nám. 8, číslo účtu 62-1548483/0300
 Smlouva s členem družstva p. Janem Myslíkem ze dne 1.6.2009
 Číslo smlouvy (var.symbol) 3518, předepsaná částka nájmu: Kč 4 500,-
 splatná vždy k prvnímu v měsíci předem.

Podklad pro platbu stravného jsou údaje z podnikové jídelny.

Číslo zaměstnance (var.symbol) 212,
 Banka Česká spořitelna, Litvínov, Hamerská 43, číslo účtu 32155446/ 0800
 Splatnost zálohy na obědy vždy k prvnímu v měsíci předem, částka Kč 600,-.

- 1 Vyznačíme příkaz k úhradě.
- 2 Správně určit, vždy jasně definovat měsíc a den.
- 3 Platnost od tohoto data - provádí se ovšem dle bodu 2.
- 4 Uvádíme, pokud známe nebo chceme určit ukončení plateb, není nutné.
- 5 Číslo účtu i s pomíčkou. Nutné správně zadat údaje.
- 6 Totéž jako v bodě 5.
- 7 Ole podpisového vzoru.

CLASSIC # 3

TRVALÝ PŘÍKAZ K ÚHRADĚ / INKASU¹⁾pobočka LitvínovŽádáme, abyste prováděli úhrady / inkasa¹⁾ v časovém termínu

1

ročně vždy k 20.12.

Platnost trvalého příkazu od

8.6.201x 2do³⁾30.12.2019 3

na vůči účtu	kód banky
<u>58451723</u> 4	<u>3500</u>

ve prospěch účtu	kód banky	trvale stanovená částka limit ⁴⁾	Symboly platby			
			variativní	průběh	konstant.	specifický
<u>32114446</u>	<u>7990</u>	<u>4 800</u>	<u>8511043540</u>		<u>3558</u> 5	

kód čísla převodu	charakter převodu ⁴⁾	datum poslední platby
<u>10</u>		

Barevné rubriky
vyplňuje pobočka banky¹⁾ Nehodící se škrtně

- Nevypíše se, prověřit se převod až do odvolání
- Klient vyplňuje:
0 - je-li převáděn celý zůstatek
stanovenou částku - při úhradách částek stanovených trvale
limit v Kč
- Při blokacích se uvádějí blokací znaky
- Klient vyplňuje:
  - 0 - převod trvale stanovené částky
  - 1 - převod celého zůstatku účtu
  - 2 - převod částky ve výši limitu
  - 3 - převod částky přesahující limit

6

-----
razítko a podpis příkazcev Litvínově dne 8.6.201x

Pan Jan Myslík uzavřel smlouvu o stavebním spoření se Stavební spořitelnou Modrá pyramida.

Údaje k platbě: Modrá pyramida a.s., Bělehradská 128, Praha 2,

číslo účtu 32114446, kód banky 7990, var. symbol 8511043540 (r. č. zákazníka)

částka Kč 4 800,- ročně, vždy ke konci roku.

Smlouva je uzavřena na 6 let.

1	Správně určit, vždy jasně definovat měsíc a den.
2	Platnost od tohoto data. Ale provede se až dle bodu 1.
3	Datum ukončení (poslední platba bude 20.12.2015)
4	Číslo účtu plátce
5	Konstantní symbol je speciální pro stavební spoření
6	Dle podpisového vzoru.

BANCE CLASSIC A.S.

PŘÍKAZ K ÚHRADĚ

POBOČKE Litvínov① 10.6.201x

datum splatnosti

bankovní spojení					
číslo účtu platce	kód banky	částka		symboly platby	
58451723	3500	částka	variabilní	konstantní	specifický
číslo účtu příjemce	kód banky	681	22044301	308	
doplňující údaj banky		údaj pro vnitřní potřebu příkazce			

⑥ 10.6.201x

místo a datum vystavení

⑦

podpis(y), razítko příkazce

- 1 Je uveden datum platby o dva dny dříve, aby banka stihla převést peníze
- 2 Můj účet, z kterého platím
- 3 Účet kam platím, je nutné jej přesně opsat, včetně kódu banky
- 4 Většinou jde o číslo smlouvy. Je to tzv. identifikační údaj, aby příjemce poznal od koho jsou peníze.
- 5 Symbol doplní banka, jde o automatické kódy plateb.
- 6 Den, kdy podávám příkaz.
- 7 Podpis dle podpisového vzoru.

CLASSIC A.S.

VÝBĚRNÍ LÍSTEK

Číslo bankovního spojení ①
58451723/3500Kč ② 1 500 / KčČástka slovy bez řadění
JedentiscipětsetJméno a příjmení příjemce hotovostí
Jan MyslíkRozné číslo ③
8511043540Datum výběru
17.6.201xVariabilní symbol ④
Konstantní symbol
Razítko banky a podpis ⑤
 Podpis(y)

Podoba	Stovky	des.	set.	des.	set.
1000,-					
500,-					
200,-					
100,-					
50,-					
20,-					
10,-					
5,-					
2,-					
1,-					
0,-					
celkem					1 500,-

- 1 Číslo mého účtu, nebo účtu, z kterého vybírám, kód banky není vždy nutný.
- 2 Částka, dělají se zamezovky.
- 3 RČ bez lomítka.
- 4 Pokud se jedná o můj účet, nejsou nutné. Jinak slouží jako identifikace platby.
- 5 Podpis majitele dle podpisového vzoru.
- 6 Vypíňuji pouze, pokud žádám konkrétní bankovku.

BANCE CLASSIC A.S.

PŘÍKAZ K ÚHRADĚ

POBOČCE Litvínov

① 23.6.201x
datum splatnosti

bankovní spojení					
číslo účtu platce	kód banky	měna		symboly platby	
58451723 ②	3500			④	⑤
číslo účtu příjemce	kód banky	částka	varubini	konstantní	specifický
56532188412 ③	0100	5 000	521309	308	
doplnující údaj banky		údaj pro vnitřní potřebu příkazce			

⑥ Litvínov 18.6.201x
místo a datum vystavení

⑦ _____
podpis(y), razítko příkazce

Uzavřena Cestovní smlouva na dovolenou s CK Happy Travel s.r.o.

Celková cena dovolené 9 300 Kč. Nutno zaplatit zálohu do 25.6.201x ve výši 5 000 Kč.

Na smlouvě je uvedeno:

CK Happy Travel s.r.o.

Velká Hradební 36, Ústí nad Labem

číslo účtu: 56532188412/0100 u Komerční banky Ústí nad Labem

číslo smlouvy: 521309 (var. symbol)

1	Datum platby o dva pracovní dny dříve, u stejné banky stačí jeden den.
2	Můj účet, z kterého platím
3	Účet, kam platím, je nutné jej přesně opsat, včetně kódu banky
4	Většinou jde o číslo smlouvy. Je to tzv. identifikační údaj, aby příjemce poznal od koho jsou peníze.
5	Symbol doplní banka, jde o automatické kódy plateb.
6	Den, kdy podávám příkaz.
7	Podpis dle podpisového vzoru.

TRVALÝ PŘÍKAZ K ÚHRADĚ / INKASU ¹pobočka LitvínovZúčtování, aby bylo prováděno úhrady / inkasa ¹ v časovém termínu1 měsíčně vždy k 10 dniPlatnost trvalého příkazu od 23.6.201x ² do 11.12.201x ³

na vstupu účtu	kód banky
58451723	3500

na vstupu účtu	kód banky	pevně stanovená částka / limit ⁴	Symboly platby			
			variabilní	variabilní	konstantní	specifický
2113855422	0600	600	50032		308	

	kód čísla převodu	číslo účtu převodu ⁵	datum poslední platby
10			

Zvýrazněné rubriky vyplňuje pobočka banky

¹ Nelohodící se škrtně

1. Neprospívá se, provádí-li se převod až do odvolání

2. Klient vyplňuje:

0 - je-li převoděn celý zůstatek
stanovenou částkou - při úhradách částek stanovených trvale
limit a Kč

3. Při úhradách se uvádějí škrtnací značky

4. Klient vyplňuje:

- 0 - převod trvale stanovené částky
- 1 - převod celého zůstatku účtu
- 2 - převod částky se výši limitu
- 3 - převod částky přesahující limit

5

razítko a podpis příkazce

V Litvínově dne 23.6.201x

Podkladem je požadavek od rozvodných závodů Teplice na zálohové platby elektrické energie.

Platba 600,- Kč měsíčně na účet 21138554220600 u banky GE Money Bank Teplice.

Frekvence měsíční, vždy k 10. v měsíci s variabilním symbolem (číslem smlouvy) 50032.

- 1 Správně určit, vždy jasně definovat měsíc a den. U některých plateb určí příjemce peněz sám. (elektrina, plyn)!!
- 2 Platnost od tohoto data - ale začne se provádět až od dalšího měsíce k 10.
- 3 Platnost do 11. 12. 201x
- 4 Pevně stanovená částka, nebo maximální limit
- 5 Dle podpisového vzoru.

CLASSIC 4 L

VÝBĚRNÍ LÍSTEK

Číslo bankovního spojení **1** **58451723/3500**

2 měna: **EUR**

200

Číslo slovy bez háček
Dvěсті

Jméno a příjmení příjemce hotovosti **Jan Myslík** Řečné číslo **3** **8511043540** Datum výběru **27.6.201x**

Variabilní symbol **4** Konstantní symbol

5

_____
Razítko banky a podpis

_____
Podpis

Podle	Banka	6									
	2000,-										
	1000,-										
	500,-										
	200,-										
1	100,-									100	
2	50,-									100	
	20,-										
	10,-										
	5,-										
	2,-										
	1,-										
Celkem										300	

1 Číslo mého účtu, nebo účtu, z kterého vybírám, kód banky není vždy nutný.
2 Zkratka měny a částka, dělají se zamezovky.
3 RČ bez lomítka.
4 Pokud se jedná o můj účet, nejsou nutné. Jinak slouží jako identifikace platby.
5 Podpis majitele dle podpisového vzoru.
6 Vypíňuji, pouze pokud žádám konkrétní bankovky.

Smetanova 4108 Lihovoj		VÝPIS PERIODICKÝ k účtu : 58451723 CZK ze dne : 4.7.201x typ : Běžné účty		poř.č. 006 str. 1
Zůstatek na předchozím výpisu		Jan Myslík Zahradní 229 435 32 Lihovoj		
ke dni: 4.6.201x	000,00			
Ve prospěch:	26 504,32			
Na vrub:	17 675,70			
Běžný zůstatek na účtu				
ke dni: 4.7.201x	8 828,62			

Datum splatnosti	Popis	variabilní komerční symbol	Číska Ma (na vrub)	Číska Da (ve prospěch)
4.6.201x	Platba/vklad ve prospěch účtu Jan Myslík 8511043540	54 138		12 000,00
10.6.201x	Platba/vklad ve prospěch účtu Chemopetrol Lihovoj 8511043540	54 138		14 500,00
10.6.201x	Úhrada do jiné banky 210-243488132700	3044301 308	681,00	
17.6.201x	Výběr hotovost Jan Myslík 8511043540	58+05	1 500,00	
23.6.201x	Úhrada do jiné banky 58331884120100	58+05 308	5 000,00	
27.6.201x	Výběr hotovost EUR Jan Myslík 8511043540	58+05	5 340,00	
27.6.201x	Rušení poplatku	58+05	26,70	
30.6.201x	Přijetí úrok			4,32
30.6.201x	Poplatky		28,00	
1.7.201x	Převod měsíční sč roční BD Region 62-15488830300	3018 308	4 900,00	
1.7.201x	Převod měsíční sč roční Česká spořitelna 321034860800	212 308	600,00	
Zůstatek podle data				
10.6.201x	25 819,00	27.6.201x	13 952,30	
17.6.201x	24 319,00	30.6.201x	13 828,62	
23.6.201x	19 319,00	1.7.201x	8 828,62	
placené úroky celkem 4,32				
poplatky				
	úrok	počet	cena za jednotku	cena celkem
	trvalý příkaz	2	6,00	12,00
	výběr na pokladně Kč	1	10,00	10,00
	jednorázový příkaz	2	3,00	6,00
	celkem			28,00

POPISY

1	Pravidelný výpis ze dne, který určuje banka jako den pro oznámení zůstatků na účtech.
2	Součty přijatých a vydaných částek za období. "Ve prospěch" je příjem, "Na vrub" je výdaj.
3	První vklad při založení účtu. Doklad - pokladni složenkka.
4	Převod výplaty od zaměstnavatele. Doklad - oznámení zaměstnavatel.
5	Zaplacena poštovní poukázka za telefon. Doklad - příkaz k úhradě.
6	Vybráno na pokladně hotově. Doklad - výběrní listek.
7	Uhrazena záloha na dovolenou. Doklad - příkaz k úhradě.
8	Nákup 200,- EUR v hotovosti. Doklad - výběrní listek. Kurz valuty prodej Kč 26,70
9	Poplatek za nákup 200,- EUR. Doklad - potvrzení při nákupu. Poplatek 0,5 %
10	Přijetí úrok od 4.6. do 30.6. Zaokrouhleno a upraveno.
11	Poplatky viz. rozpis na konci výpisu.

2 Kam s penězi

1. Umíte si vybrat opravdu nejvýhodnější studentský účet?

Pro srovnání mohou být použita např. tato kritéria:

a) poplatky

- zřízení, vedení, zrušení konta
- výpis z účtu – čtvrtletně, měsíčně, zda jde o papírový nebo elektronický
- hotovostní transakce – vklad na přepážce, výběr na přepážce
- výběr z bankomatu cizí i vlastní
- příchozí platby v rámci banky i z jiné banky
- pravidelné platby (trvalé příkazy, inkaso) – zřízení, změna, zrušení
- poplatky za internetové a telefonické bankovníctví
- za vydání a vedení platební karty

b) přístupnost, obsluha

- dostupnost poboček a bankomatů v námi prozkoumávané oblasti
- opakované vyžadování potvrzení o studiu
- počáteční a minimální vklady

c) podmínky vedení

- úročení na běžném účtu
- limit platební karty
- možnost kontokorentu a jeho limit (od 18 let)
- úročení kontokorentu
- další služby zdarma

Příklad – vybrané tři nejlepší nabídky

Položka	Účet A	Účet B	Účet C
Zřízení účtu	x	x	x
Vedení účtu	x	x	x
Zrušení účtu	x	x	x
Počáteční vklad	100,--	200,--	100,--
Minimální zůstatek	100,--	200,--	100,--
Výpis poštou měsíčně	7,50	30,00	11,00
Vklad na přepážce	8,--	6,--	x
Výběr na přepážce	53,--	30,--	8,--
Výběr vlastní bankomat	6,--	x	6,--
Výběr cizí bankomat	25,--	30,--	30,--
Příkaz k úhradě na přepážce	45,--	30,--	x
Příkaz k úhradě internet	2,--	x	x
Příkaz k úhradě telefonické bankovníctví	2,--	x	x
Příkaz k úhradě do jiné banky na přepážce	47,--	30,--	x
Příkaz k úhradě do jiné banky internet	4,--	x	x
Příchozí platba v rámci banky	5,--	x	x
Příchozí platba z jiné banky	7,--	x	x
Zřízení pravidelné platby	30,--	x	x
Změna pravidelné platby	30,--	40,--	20,--
Zrušení pravidelné platby	30,--	40,--	20,--
Provedení pravidelné platby v rámci banky	5,--	6,--	x
Provedení pravidelné platby do jiné banky	7,--	6,--	x
Maximální výše kontokorentu	40 000,--	20 000,--	5 000,--
Úročení kontokorentu	15,9 %	13,9 %	13,0 %
Sankční úrok kontokorentu	25,0 %	15,0 %	19,0 %

Služby k účtu zdarma

Účet A – vydání platební karty, vedení platební karty, vydání kreditní karty, úvěr na vysokoškolské studium, internetové a telefonické platby

Účet B – platební karta, výběry z vlastních bankomatů, příchozí a elektronické platby, internetové bankovníctví

Účet C – vydání a vedení platební karty, provedení trvalých příkazů, internetové bankovníctví

2. Využívají studenti Vaší školy nejnvýhodnější studentské účty?

Univerzální řešení zde pochopitelně neexistuje, závisí na vyhodnocení dotazníku.

3. Bankovní produkty

a) termínovaný vklad (TV)

- je pojištěný
- má předem garantovaný výnos
- slouží k ukládání a zhodnocování volných finančních prostředků
- existuje v české i cizí měně
- lepší úročení než běžné účty
- inflace může být vyšší než výnos

b) běžný účet (sporožiro) (BÚ)

- je pojištěný
- slouží hlavně pro transakce (jednorázové platby, trvalé příkazy, inkaso na mobil ...)
- kdykoliv z něj mohou vybírat platební kartou (pokud je na něm dostatek peněz)
- chodí na něj výplata, výdělek z brigád ...
- zpravidla je k němu možné zřídit kontokorent
- není vhodný pro spoření

c) stavební spoření (SS)

- je pojištěné
- státní podpora až 3 000 Kč ročně
- výnos není zdaněn
- státní podpora 15 % za rok z uspořené částky (max. však z 20 000 Kč)
- naspořenou částku mohou využít na cokoliv (nejen na stavební účely)
- je na dobu minimálně šesti let

d) penzijní připojištění (PP)

- není pojištěné (ale současně nehrozí snížení hodnoty vkladu, protože penzijní fondy jsou povinny ztráty hradit ze svého majetku)
- maximální státní podpora 1 800 Kč ročně
- za 100 Kč mi stát přispěje 50 Kč
- daňové zvýhodnění až 12 000 Kč
- může přispívat i zaměstnavatel
- je až do 60 let, ale po 15 letech se mohou dostat až k 50 % naspořené částky

4. Průběžné spoření

Řešení je zpracováno za předpokladu úrokových sazeb a poplatků v době vydání publikace. Pro všechny výpočty byly použity kalkulačky na finančních portálech.

Při výpočtech byly zanedbány poplatky.

- a) a b) podmínky pro výplatu prostředků v penzijních fondech stanoví, že výplata je možná až v 60 letech věku (popř. po 15 letech ukládání). Proto bychom z dalšího srovnávání penzijní fondy vyloučili. Kromě toho výnos znehodnotí poplatky.
- c) vhodné kalkulačky nalezneme např. na www.penize.cz; www.mesec.cz; www.finance.cz a dalších serverech
- spořicí účet I – úroková sazba 2,5 % p. a. Výpočet provedeme se zahrnutím daně, po 6 letech činí naspořená částka 38 405 Kč
- spořicí účet II – úroková sazba 2 %, naspořená částka 37 911 Kč
- Stavební spořitelna A – úroková sazba 2 % – částka 44 049 Kč
- Stavební spořitelna B – úroková sazba 2,2 % – částka 44 423 Kč
- d) po srovnání vychází pořadí:
1. stavební spořitelna B
  2. stavební spořitelna A
  3. spořicí účet I
  4. spořicí účet II
- e) Riziko u stavební spořitelny a spořicího účtu je téměř nulové, vklady jsou pojištěny. Vklady na spořicí účet je možno vybrat po uplynutí výpovědní lhůty, stavební spoření můžeme zrušit, avšak nedostaneme státní podporu, tudíž je třeba počítat s dobou ukládání 6 let.
- f) Doporučíme realizovat záměr u stavební spořitelny, protože původním záměrem je dlouhodobě spořit. Pro konečné srovnání obou spořitelen by bylo účelné provést výpočet ještě se zahrnutím poplatků – viz ukázka.

Úroková sazba ve fázích spoření	2 % p.a.
Připsané úroky celkem	2 355 Kč
Celková výše připsaných státních podpor	4 651 Kč
Zůstatek účtu ke konci spoření	40 362 Kč
Náklady	
Úhrada za vedení účtu	310 Kč / ročně
Úhrada za uzavření smlouvy	500 Kč

Průběh stavebního spoření									
Datum	Měsíc	Úhrada	Práv. vklad	Mimořádný vklad	Podpora	2,20 %	Úspory	% úč.	OHČ
2009	3	700	1 500				1 721	1 %	0
2010	15	200	6 000		108	78	6 627	13 %	28
2011	27	200	6 000		870	219	13 435	26 %	120
2012	39	200	6 000		891	369	20 415	40 %	281
2013	51	200	6 000		913	523	27 571	55 %	512
2014	63	280	6 000		936	681	34 908	69 %	817
2015	73	280	4 500		960	859	40 747	81 %	1082

Cílová částka	50 000 Kč	Zálohy státní podpory	4 678 Kč
Datum uzavření smlouvy	14.10.2009	Uspořené částka k ukončení spoření	40 747 Kč
Podmínky splnění ke dni	30.04.2014	Dodatečný nárok na st. podporu	732 Kč
Datum ukončení spoření	31.12.9999	Celkový výnos	5 479 Kč
Datum ukončení	14.10.2015	Celková uspořené částka	41 479 Kč
Prokázané platby	36 000 Kč	Procento státní podpory	15%
Úroky z úspor	2 529 Kč	Max. výše roční státní podpory	3 000 Kč
Mimořádný úrok	0 Kč		

Simulace byla provedena 14.10.2009 19:54. Tato simulace je modelová.

5. Investování peněz – jednorázově – varianta I

Řešení provedeme v těchto krocích:

Nejprve vyloučíme smíšený fond I, zajištěný fond II a akciový fond I.

Poté provedeme výpočty.

Pro názornost obsahuje řešení výpočet pro všech 6 uvedených fondů.

Smíšený fond I

Od vložené částky 40 000 Kč odečteme poplatek 2 %, tj. 800 Kč. Tato částka 39 200 bude vložena do podílových listů. Výnos 5,1 % po roce činí 1 999,20 Kč, celkem částka na konci roku 41 199,20 Kč. Výnos se na rozdíl od bankovních vkladů nezdaňuje, pokud si podílový list ponecháme nejméně 6 měsíců. Tato podmínka bude splněna.

Částka 41 199,20 Kč se po roce zhodnotí na 43 300,36 Kč, po dalším roce 45 508,68 Kč, dále 47 829,62 Kč, 50 268,93 Kč. Od této konečné částky odečteme případný poplatek, zde 0, tzn. po 5 letech bude hodnota podílových listů 50 268,93 Kč.

Smíšený fond II – po 1. roce 41 512,80 Kč, po 5 letech 52 211,46 Kč

Zajištěný fond I – po 1. roce 40 572,00 Kč, po 5 letech 46 557,30 Kč, po odečtení poplatku 46 091,73 Kč

Zajištěný fond II – po 1. roce 40 041,60 Kč, po 5 letech 45 418,23 Kč

Akciový fond I – po 1. roce 42 354 Kč, po 5 letech 58 913,35 Kč

Akciový fond II – po 1. roce 44 120 Kč, po 5 letech 65 303,66 Kč, po odečtení poplatku 64 650,63 Kč

6. Investování peněz – jednorázově – varianta II

Ukázka řešení podle údajů smíšeného fondu I

Jednorázová investice:	<input type="text" value="40 000"/>	Kč
Doba spoření:	<input type="text" value="5"/>	roků <input type="button" value="v"/> <input type="button" value="z"/>
Očekávaný výnos:	<input type="text" value="5.1"/>	% p.a.
Poplatky		
Vstupní poplatek:	<input type="text" value="2"/>	% ?
Výstupní poplatek:	<input type="text" value="0"/>	% ?

Investovaná částka:	<input type="text" value="39 200"/>	Kč ?
Zaplátím na poplatcích:	<input type="text" value="800"/>	Kč ?
Zaplátím na daních:	<input type="text" value="0"/>	Kč ?
Ušetřím na daních:	<input type="text" value="1 660,34"/>	Kč ?
Výnos:	<input type="text" value="11 068,93"/>	Kč ?
Celkový stav investice:	<input type="text" value="50 268,93"/>	Kč ?

7. Úvaha o dalších možnostech investování

Řešení bude samozřejmě individuální. Mezi typické argumenty, o kterých lze diskutovat, patří:

- obchodování s akciemi je vysoce rizikové, není vhodné pro každého, riziko lze snížit prostřednictvím akciových podílových fondů, avšak výnos je snížen o poplatky;
- koupě garáže vyžaduje poměrně vysokou vstupní částku, pronájem znamená výnos téměř bez práce, avšak je třeba zvážit, zda získáme potřebného zájemce;
- podnikání – není rozhodně pro každého, znamenalo by opustit zaměstnání. Druhou variantou je vložit pouze peníze do podnikání někoho jiného (za podíl na zisku).

3 Kde získat peníze

1. Oprava auta

Osobní půjčka, velmi pravděpodobně bez ručení.

A/ splátka by činila 1 333 Kč, 84 splátek = 7 let

$$1\,333 \cdot 84 = 111\,972 \text{ Kč}$$

zaplatí celkem 111 972 + 500 (poplatek za projednání úvěru) = 112 472 Kč

$$\text{celkový úrok } 112\,472 - 70\,000 = 42\,472 \text{ Kč}$$

B/ splátka by činila 3 383 Kč

$$3\,383 \cdot 24 = 81\,192 \text{ Kč}$$

zaplatí celkem 81 192 + 500 (poplatek za projednání úvěru) = 81 692 Kč

$$\text{celkový úrok } 81\,692 - 70\,000 = 11\,692 \text{ Kč}$$

C/ Pojištění pro případ neschopnosti splácet. Pojistné ovšem zvýší měsíční splátku.

D/ U varianty A pan Zelenka uhradí o 30 780 Kč více než u varianty B. Z toho plyne, čím déle bude splácet, tím více uhradí. Je to logické, protože úroky se platí každý rok.

Varianta A:

Výhody: nezatěžují tolik rodinný rozpočet, rozdíl splátek: 3 383 (var. B) – 1 333 (var. A) = 2 050 Kč. Tuto částku mohu využít např. na spoření.

Nevýhody: uhradíme o 30 780 Kč více než u kratší doby splácení.

Varianta B:

Výhody: půjčka bude dříve splacená, oproti variantě A „ušetřím“ 30 780 Kč

Nevýhody: zatíží o 2 050,- Kč více rodinný rozpočet, tuto částku může využít jinak

Konečné řešení individuálně, dle žáků.

2. Porovnání úvěrů

Postačí tato nejdůležitější kritéria. 3 body znamenají nejlepší hodnotu.

Charakteristika	Úvěr A	Úvěr B	Úvěr C
Účel	3	1	3
RPSN	3	1	2
Max. výše	2	1	3
Zajištění	1	3	2
Celkem	9	6	10

Nejpříznivější podmínky jako celek má úvěr C, získal nejvíce bodů.

Pokud bychom jako nejpodstatnější kritérium posuzovali RPSN, pak lze vybrat i úvěr A.

3. Jak řešit obvyklé situace rodinného rozpočtu Kratochvílových

A/ Porovnání příjmů a výdajů: Příjmy domácnosti 54 200 Kč jsou pravidelné příjmy, se kterými počítáme každý měsíc.

Výdaje domácnosti představují 49 920 Kč o částku 4 280 Kč příjmy převyšují výdaje. Kratochvílovi nemusejí za současné situace hledat další zdroje příjmů pro pokrytí běžných měsíčních výdajů a mohou 4 280 Kč spořit nebo jinak využít.

Majetek a závazky

Osobní majetek členů domácnosti představuje rodinný dům 2 300 000 Kč, vybavení domácnosti 480 000 Kč, penzijní připojištění 20 000 Kč a hotovost na účtu 65 000 Kč. Celkem majetek 2 865 000 Kč. Auto nezahrnujeme, protože je pořízeno na leasing a není tedy naším majetkem.

Osobní závazky jsou nesplacený leasing 518 400 Kč, hypotéka 1 200 000 Kč, tedy celkem 1 718 400 Kč. Hodnota majetku převyšuje závazky o 1 146 600 Kč, poměr je tedy příznivý. Domácnost má finanční rezervu na účtu 65 000 Kč, což je necelý jedenapůl násobek měsíčních výdajů. Jako rezerva sice může sloužit ještě penzijní připojištění, ale prostředky v něm uložené nejsou dostatečně likvidní, tudíž je do rezervy nezahrnujeme. Rovněž nemůžeme počítat s prodejem auta, protože auto je pořízeno na leasing (i když by bylo teoreticky možné postoupit leasing někomu jinému).

B/ Odchod Ivety na VŠ: Výdaje se zvýší o Kč 5 000 měsíčně. Takovou měsíční rezervu domácnost nemá. Řešení:

- zvýšení příjmů (například formou brigády Ivety)
- snížení některých výdajů, například na jídlo, kulturu, provoz automobilu
- půjčka na studium (vzhledem k poměrně nízké chybějící částce zřejmě zbytečné). Konečné rozhodnutí záleží na studentech, doporučujeme variantu a)

C/ Zvýšení příjmů domácnosti:

čisté příjmy 25 000 + 40 200 = 65 200 Kč
 výdaje původně 49 920 + 5 000 = 54 920 Kč
 přebytek příjmů měsíčně 10 280 Kč

D/ $86\,000 : 10\,280 = 8,4$ Nový nábytek by si mohli koupit za 9 měsíců.
 $70\,400 : 10\,280 = 6,8$ Na dovolenou by našetřili za necelých 7 měsíců.

E/ Zvýšení splátky hypotečního úvěru by umožnilo zkrátit dobu splatnosti úvěru, a tím také snížit výši zaplacených úroků a celkové částky, kterou vrátí domácnost bance při splacení hypotečního úvěru. Tím by rodina celkově ušetřila.

Jiné možnosti využití přebytku rozpočtu domácnosti: Investovat do podílových fondů, založit spořicí účet, stavební spoření. Paní Kratochvílová by mohla vložit další peníze do svého podnikání. Tento způsob využití prostředků by byl na místě zejména tehdy, pokud by bylo možno očekávat, že čistý výnos bude vyšší než úroková sazba z hypotéky (tj. více než cca 5–6 % p. a.).

4. Hypotéka

1. část

- na pořízení nemovitosti, na nákup družstevního podílu, úhrada dědického podílu, vypořádání společného jmění manželů, refinancování hypotéky od jiné banky;
  - minimální výše úvěru (100 až 300 tisíc Kč). Maximální výše úvěru (% z ceny nemovitosti) – 70 až 100 %, příp. 110 %. Je výhodné žádat o hypoteční úvěr nižší než 100 % ceny nemovitosti, protože banky nabízejí zpravidla u úvěrů do 85 % ceny nemovitosti nižší úrokové sazby;
  - úroková sazba 5–6 %;
  - maximální doba fixace úrokové sazby (1 rok až 5 let). Po uplynutí této doby je možné měnit bez poplatku například výši splátek úvěru, případně splatit najednou větší část úvěru. Je možno také přejít k jiné bance a získat tzv. refinanční úvěr na financování hypotéky;
  - minimální doba splatnosti (1 rok až 5 let), maximální doba splatnosti (20 až 40 let);
  - poplatek při schválení úvěru (0 až 0,8 %, příp. pevně daný), poplatky za vedení účtu, sankční poplatek při předčasném splacení úvěru;
  - státní podpora závisí na tom, zda průměrná úroková míra hypotečních úvěrů překročí v daném roce 5 %. v roce 2009 tomu tak bylo a nárok měli lidé ve věku do 36 let, kteří si hypotéku vzali na koupi starší nemovitosti.
- Tento bod však podléhá aktuálním změnám.

2. část

- a) vlastní zdroje pro nákup rodinného domku: finanční rezerva 550 000 Kč, tržba za byt 950 000 Kč, celkem 1 500 000 Kč
Potřebný úvěr: $4\,500\,000 - 1\,500\,000 = 3\,000\,000$ Kč
Jde o částku 67 % z celkové ceny domku.
- b) příjmy rodiny činí 64 556 Kč, výdaje 46 200 = přebytek 18 356 Kč. Tento přebytek lze využít na měsíční splátky hypotečního úvěru.
- c) a d) příklad možných nabídek úvěrů a vyhodnocení

Hypoteční banka I

Při ceně nemovitosti 4 500 000 Kč představuje potřebný hypoteční úvěr 3 000 000 Kč částku ve výši 67 % ceny nemovitosti. Jestliže zvolíme dobu fixace úrokové sazby například 5 let, úroková sazba bude podle současných podmínek 5,49 %, uvedený úvěr budeme splácet 26 let a měsíční splátka bude činit 18 076 Kč. Snadno pak spočítáme, že za hypoteční úvěr zaplatíme 5 639 712 Kč.

K částce hypotečního úvěru musíme ještě připočítat poplatek za uzavření smlouvy (schválení úvěru) 0,8 %, tj. 24 000 Kč, a dále poplatky za vedení účtu 150 Kč měsíčně a poplatek za výpisy z účtu 15 Kč měsíčně. Celková částka je tedy 5 715 192 Kč.

Hypoteční banka II

Banka nabízí hypoteční úvěry Klasik a Plus. Hypoteční úvěr Klasik je určen pro klienty, kteří žádají o úvěr do výše 85 % ceny nemovitosti. Úvěr Plus je určen pro úvěry do 100 % ceny nemovitosti.

Budeme tedy žádat o hypoteční úvěr Klasik.

Při fixaci úrokové sazby 5 let činí úroková sazba 5,69 %, měsíční splátka bude činit 18 120 Kč a budeme úvěr splácet 27 let a jeden měsíc. Za poskytnutý úvěr zaplatíme tedy 5 889 000 Kč.

Poplatek při schválení úvěru je stanoven fixní částkou 2 900 Kč, poplatek za vedení účtu je 150 Kč měsíčně.

Kromě splátek zaplatíme ještě $2\,900 + 325 \times 150 = 51\,650$ Kč.

Celkem zaplacená částka bude 5 940 650 Kč.

Hypoteční banka III

Banka nabízí hypotéku Klasik do výše 70 % ceny nemovitosti s úrokovou sazbou na dobu fixace 5 let ve výši 6,34 %. Náš úvěr bychom spláceli 32 let, měsíční splátka by činila 18 264 Kč a za dobu splácení bychom zaplatili 7 013 376 Kč. Banka neúčtuje poplatek za schválení úvěru, poplatek za vedení účtu je 150 Kč za měsíc. Poplatky by tedy činily za 32 let celkem 57 600 Kč. Celková zaplacená částka je u této hypotéky 7 070 976 Kč.

d) Výrazně horší podmínky nabízí banka III, nejmýhodnější je banka I.

3. část

- a) Rodina nemá pravidelné měsíční výdaje ve formě splátek úvěrů, leasingu. V měsíčních výdajích 46 200 Kč je zahrnuto pojištění bytu a automobilu a dále životní pojištění členů rodiny. Přebytek 18 356 Kč tedy lze využít na splátky úvěru;
- b) životní minimum rodiny je 9 980 Kč, zjistíme např. na stránkách www.mpsv.cz;
- c) příjem činí 64 556 Kč

výdaje $2 \times 9\,980 + 7\,800 = 27\,760$ Kč

Z hlediska banky má rodina naprosto dostačující příjmy, aby mohla hypotéku splácet. Banka bude však při jednání o poskytnutí úvěru posuzovat i věk žadatele, neboť každá banka má ve svých podmínkách stanoveno, do jakého věku je nutno úvěr splatit. (Například do věku 70 let.)

4. část

Rodina si při současné situaci může dovolit smlouvu o hypotečním úvěru uzavřít. Výše splátky kolem 18 000 Kč však znamená, že veškerý přebytek měsíčních příjmů bude vyčerpán na splácení hypotečního úvěru. Každá změna v příjmech nebo výdajích by znamenala problém se splácením úvěru.

Proto by rodina měla ze svých požadavků slevit, aby v měsíčním rozpočtu zbyla ještě rezerva na neplánované výdaje nebo snížení příjmů. Kromě toho by to znamenalo, že po dobu 25 let nebudou moci za stávajících příjmů jet na dovolenou, koupit si auto atd. Rovněž studium dětí na vysoké škole by znamenalo další finanční problémy.

Rodině proto doporučujeme pořídit domek levnější. Zároveň bude vhodné zajistit další dodatečné zdroje příjmů.

4 Zajištění rizik

1.

Správné rozčlenění předmětů pojištění obsahují již připravené pracovní listy.

2.

a) rodiče pojistit pro případ, že dojde k výpadku v příjmech. Typické bude zajištění proti:

- nemoci = pojištění proti pracovní neschopnosti,
- úrazu, pro který již nebudou moci vykonávat svou práci = pojištění proti invaliditě,
- úmrtí = pojištění pro případ smrti.

V diskusi se žáky lze rovněž řešit výši pojistné částky. Např. u pojištění invalidity by pojistná částka měla být tak vysoká, aby pokryla rozdíl mezi výší příjmu před úrazem a v invaliditě. Obdobně mají-li rodiče hypotéku, měla by pojistná částka pokrýt její nesplacený zůstatek.

b) Barbora – z důvodu sportování hrozí zvýšené riziko úrazu = úrazové pojištění.

Pavel by mohl být chráněn proti rizikům:

- ztráty zavazadel = cestovní pojištění,
- způsobení škody (např. při prohlídce muzea omylem batohem rozbije vitrínu) = pojištění odpovědnosti za škodu,
- zranění = úrazové pojištění.

V rámci cestovního pojištění je obvykle možné pojistit nejen samotnou cestu (ztrátu zavazadel, zpoždění letadla atp.), ale také rizika, se kterými se během pobytu může cestovatel setkat, např. náklady na léčení při onemocnění (např. ošetření a hospitalizace v nemocnici), škody způsobené neúmyslně třetím osobám, úraz atp.

3.

a) Rodiče by měli uzavřít pojištění nemovitosti (na byt), pojištění domácnosti (na vybavení bytu). Jako majitelé automobilu musí ze zákona (tj. povinně) uzavřít pojištění z odpovědnosti při provozování motorového vozidla (tzv. povinné ručení). Dále mohou zvážit havarijní pojištění.

b) v případě Barbory, jde-li o kolo vyšší hodnoty, doporučíme pojištění proti odcizení kola. (Kolo může být součástí vybavení domácnosti, má-li tedy rodina uzavřeno toto pojištění, může být v závislosti na rozsahu pojistné smlouvy pojištěno v rámci pojištění domácnosti.) Pavel by mohl mít pojištěn notebook proti odcizení.

Analogicky jako kolo i notebook je považován za vybavení domácnosti a mohl by být kryt tímto pojištěním. To se však již netýká pojištění na cestu)

c) Dědeček s babičkou pojištění nemovitosti, které se může vztahovat i na pojištění stodoly a zahrady.

Dále by mohli mít pojištěno vybavení chalupy = pojištění domácnosti, které se může vztahovat i na sekačku ve stodole, nikoliv však auto. Auto vzhledem k nízké hodnotě nebude nutné pojistit, nicméně budou muset mít uzavřeno povinné ručení.

IV. Vybrané metodické poznámky

Dílčí úlohy

1 Hospodaření domácnosti

Odhad časové náročnosti

Úlohy 1–4: 5–15 min

Úloha 5: 1 vyučovací hodina (včetně úvodního výkladu a závěrečné diskuse)

Úloha 6: 15–20 min

Úloha 7: 15 min

Úloha 8: 5 min

K úloze 1: Jde o úlohu, která žáky uvádí do problematiky, proto je zvoleno téma, které jim bude známé. Již ze základní školy by jim mělo být zřejmé, že některé výdaje vyžadují spoření.

K úlohám 3 a 4: Jde o jednoduché připomenutí, že prostředky domácího rozpočtu jsou omezené. Na to pak lze navázat úlohy v kap. 6 a souvislé úlohy.

K úloze 5: Tato úloha je velmi užitečná pro uvědomění si, že výdajů má domácnost celou řadu a že prostředky pro jejich úhradu mohou být a jsou omezené. Řada dospělých osob se potýká s obdobným problémem a neumí jej řešit.

K úloze 6: V tomto případě je důležitá zejména úvaha, zda dále platit nájem v bytě, který stále zůstává vlastnictvím někoho jiného, nebo tyto prostředky raději věnovat na část splátky hypotéky, která povede k bydlení vlastním.

K úloze 7: Zde je vhodným námětem na diskusi, jak velkou finanční rezervu má domácnost mít. Obecně se doporučuje nejméně trojnásobek měsíčních výdajů. Lze tedy diskutovat na téma, jak velká má být rezerva, jestli je trojnásobek mnoho, nebo málo, zda některé domácnosti vůbec mohou rezervu tvořit ...

K úloze 8: Tato úloha ukazuje většině žáků neznámý pohled na majetek. Je užitečná pro uvědomění si toho, že majetek, který řada z nich považuje za bohatství rodiny, může také způsobovat další výdaje.

2 Ceny

Odhad časové náročnosti

Úloha 1: 15–20 min

Úloha 2: 5–10 min

Úloha 3: 10–15 min

Úloha 4: vyžaduje předchozí přípravu žáků, zjištění informací, samotné vyhodnocení 15 min

Úlohy 5–10: 5–10 min

Úloha 11: 15 min

Úlohy 12–15: cca 5 min

K úlohám 1 a 2: Tvorba rovnovážné ceny a pochopení nabídky a poptávky je spíše součástí všeobecnější ekonomické gramotnosti. Proto zde má spíše doplňující úlohu a je východiskem pro marketingové metody tvorby ceny.

K úlohám 3–6: Úlohy slouží spíše k uvědomění si, jak nabídka a poptávka funguje, dokreslují úlohy 1 a 2.

K úloze 3

Předpokládáme, že tato otázka bude vyžadovat 10–15 min času.

Jako příklad řešení si můžeme ukázat modelovou situací. Odpovědi žáků mohou být rozloženy např. takto:

Cena	Počet odpovědí
25	8
30	12
35	7
40	3

Pak z odpovědí vyplývá, že vhodnou cenou džusu bude 30 Kč. Tuto cenu můžeme dále upravovat, např. stanovit cenu 29 Kč, případně vyhlášovat akce se snížením ceny na 25 Kč.

K úloze 4

Lze předpokládat časovou náročnost kolem 15 min

Místo prodeje	Cena
A	29
B	31
C	28
D	31
E	30

Průměr cen činí 29,80 Kč. Pak můžeme stanovit cenu kolem 30 Kč. Budeme-li chtít, abychom přilákali více zákazníků, můžeme cenu snížit na 28 Kč, popř. 26–27 Kč.

K úlohám 7–11: Tyto úlohy jsou klíčové. Mohou žákům pomoci v dalším životě, aby se správně zorientovali, které nabídky jsou skutečně výhodné a které nikoliv (typicky rozkládání součástí kompletů na jednotlivé části, ceny bez DPH atd.);

K úlohám 12–15: Zejména je klíčové pochopení souvislostí s úrokovými mírami a s dopady inflace na vrstvy se stálými příjmy. Pokročilejší žáci mohou být vedeni i k tomu, že ani valorizace nevyrovná propad reálné hodnoty příjmů, protože je vždy zaváděna se zpožděním, tedy až poté, co inflace stávající příjmy znehodnotí.

3 Peníze, placení, cenné papíry

Odhad časové náročnosti

Úlohy 1–6: 5–15 min

Úlohy 7–10: 5 min

Úlohy 11–13: 10 min

Úlohy 14–15: 5 min

Dílčí úlohy této kapitoly jsou důležité jako úvod k souvislé úloze placení. Je vhodné tuto úlohu na ně bezprostředně navázat a prohloubit tak pochopení problematiky. Naopak úlohy týkající se cenných papírů jsou spíše doplňujícími, neboť využití šeků stále klesá a se směnkou se běžný občan setká spíše výjimečně.

K úlohám 11–13: Kursy a poplatky se žákům často pletou, je třeba důkladně procvičit, kdy se používá kurs nákup a prodej. Právě tak je třeba procvičit, že pokud pořizujeme cizí měnu, tak se poplatek přičítá k částce, kterou za ni musíme zaplatit, a naopak, pokud cizí měnu vyměňujeme za Kč, tak se poplatek odečítá a obdržíme méně.

4 Finanční trh

Odhad časové náročnosti

Úlohy 1–9: 5 min

Úlohy 10–13: 10 min

Úloha 14–16: vyžaduje zpracování na počítači – jako domácí úkol nebo jako téma na 1 vyučovací hodinu

Úloha 17: 10 min

Úloha 18: do 5 min

Úloha 19: vyžaduje zpracování na počítači

K úlohám 1–8: Jde spíše o úvod a procvičení příslušných finančních produktů.

K úlohám 8–10: Správné osvojení problematiky umožňuje snadněji čelit promyšleným nabídkám finančních institucí, které nabízejí produkty s měsíčním úrokovou sazbou apod ...

K úloze 11: Důležitá úloha, aby si žáci uvědomili zdanění úroků. Zároveň je důležitým východiskem pro výpočty úroků.

K úlohám 12–16, 19: Výpočty úroků je možné navázat na případné znalosti ze základní školy, kde tyto úlohy jsou již zastoupeny. Rozšiřující znalostí na střední škole bude zdanění úroků.

Propočty průběžného ukládání a splátek úvěrů předpokládají, že bude využíván internet, nepovažujeme za účelné je provádět i ručně (jednak z důvodu časové náročnosti učiva, jednak z toho důvodu, že zejména splácení úvěru lze věcně správně stanovit pouze jako kompletní splátkový kalendář – s postupným snižováním plateb úroků a nárůstem úmoru).

K úloze 17: Jedna z mála úloh, která upozorňuje žáky na to, že banky takto často doplňují své příjmy. Později na to můžeme navázat u podílových listů či stavebního spoření, kde právě poplatky významně snižují docílené výnosy.

5 Finanční produkty

Odhad časové náročnosti

Úloha 1: 5 min

Úloha 2: domácí úkol nebo téma referátu

Úloha 3: 5 min

Úlohy 4–5: 10 min

Úloha 6: vyžaduje zpracování na počítači, domácí úkol nebo referát

Úlohy 7–12: 5–10 min

Úloha 13: 15 min

Úlohy 14–20: 5–10 min

Úloha 21: 15 min

Úlohy 22–23: 10 min

Úloha 24: do 5 min

Úlohy 25–27: 10 min

K úlohám 3–7: Vzhledem k jejich důležitosti a také finanční výhodnosti doporučujeme věnovat dostatek času úlohám o stavebním spoření a penzijním připojištění. Žákům by mělo být zřejmé, že státní příspěvek významně zvyšuje výhodnost těchto forem spoření. U penzijního připojištění by pak měli chápat, že jde o velmi dlouhodobou formu spoření.

K úlohám 8–12: z těchto úloh jsou zejména důležité ty, které se věnují podílovým listům.

K úlohám 13–14: Při výpočtech a hodnocení je klíčové zdůraznit poplatky podílovému fondu, které mohou velmi podstatně ovlivnit výsledný výnos.

K úlohám 15–18: V těchto úlohách je podstatné uvědomit si, že nebývá vhodné brát si úvěr na postradatelné účely (dovolená, Vánoce, luxusní předměty).

K úlohám 19–20: V těchto úlohách je hlavní cíl uvědomit si rozdíl mezi kreditní kartou a kontokorentem. Je také účelné zdůraznit, že bezúročné období u kreditních karet se týká pouze bezhotovostních nákupů a ne výběrů z bankomatů (a že počítání bezúročného období je zrádné, protože se nepočítá ode dne nákupu, ale ode dne, který má banka stanoven jako počátek tzv. účetního období). V souvislosti s tím je pak možné zdůraznit, že pokud nemůžeme využít bezúročného období, je kreditní karta velmi nákladnou formou úvěru. A na závěr zdůraznit, že v případě kontokorentu bezúročné období není, a tudíž je velmi drahým úvěrem jako takovým.

K úloze 22: Žáci si mají uvědomit, že při porovnávání úvěrů není důležitá úroková sazba, nýbrž RPSN. Dále je třeba navázat, že při porovnávání úvěrů není důležitá pouze RPSN, ale i další kritéria (doporučujeme proto návazně na tyto dílčí úlohy využít souvislé úlohy 2 v části 3 Kde získat peníze).

6 Finanční plánování

Odhad časové náročnosti

Úlohy 1–2: 5–10 min

Úloha 3: 15–20 min

Úloha 4: 20–30 min

Úloha 5: 10 min

Úloha 6: 15–20 min

Úloha 7: 5–10 min

Úloha 8: 5 min

Úloha 9: 10 min

Úloha 10: 5–10 min

Úloha 11: 5 min

Tyto úlohy jsou vlastně určitým vyústěním předchozích kapitol. Finanční plánování je činností, která je většinou obyvatelstva vzdálená. Proto doporučujeme dílčí úlohy doplnit úlohami souvislými, aby bylo možno celou problematiku procvičit. Je ovšem pravdou, že tato pasáž je velmi časově náročná.

K úloze 3: Zde je vhodné vést žáky k tomu, že mimořádné příjmy se do rozpočtu rodiny nezahrnují a slouží k financování neplánovaných výdajů či ke zvýšení rezerv.

K úloze 4: V řešení je vhodné vést žáky k tomu, aby tyto výdaje financovali spíše z úspor či mimořádných příjmů, protože úvěr znamená další zátěž rodinného rozpočtu o úroky.

K úloze 5: V této úloze je opět vhodný prostor k diskusi nad tím, jak velká má být rezerva rodinného rozpočtu (obdobně jako v úloze 7 v 1. kapitole).

K úloze 6: Tato úloha slouží pro pokročilejší žáky. Většina obyvatel tyto otázky buď nebude řešit, nebo je bude řešit s pomocí finančního poradce. Cílem tedy může být to, aby žáci později porozuměli nabídkám a zvýšila se pravděpodobnost, že poznají nevýhodnou nabídku.

7. Předlužení a možnosti jeho řešení

Tato pasáž byla do příručky zařazena nově, a proto je kromě zadání úloh proveden i stručný výklad. Doporučujeme věnovat jí dostatek času a všechny úlohy řešit ve vzájemné diskusi s žáky.

Odhad časové náročnosti

Úloha 1: 5–30 min dle zvolené metodiky

Úloha 2: 10–15 min

Úloha 3: 15 min

Úloha 4: 15 min

Úlohy 5–7: 5 min

Úloha 8: 10 min

Úloha 9: 15 min

K úloze 1: Úlohu lze řešit dvěma cestami – běžnou diskusí s žáky během hodiny, nebo jako skupinovou práci. Pak každá skupina navrhne své řešení, přednese ostatní a závěry se shrnou.

Je důležité, aby byly vymezeny nejen důvody, které jsou dány chybným finančním uvažováním rodiny, ale i důvody vyplývající z nečekaných životních situací.

K úlohám 3 a 4: Tyto úlohy jsou rozšířením úlohy 1, tudíž můžeme postupovat buď tak, že začneme úlohou 1 a tyto úlohy budou dokreslením. Nebo opačně, nejprve zpracovat úlohy 3 a 4 a na základě toho vymezit důvody v úloze 1.

K úloze 9: Důležité je, aby žáci pochopili, že i z velkých dluhů vede cesta a že tato cesta není jednoduchá. Vyžaduje od dlužníka odhodlání, protože je nutné, aby dlužník byl odhodlán žít určitou dobu z minimálních příjmů i v případě, že jeho příjmy časem vzrostou, protože budou věnovány na splácení dluhů.

Souvislé úlohy

1 Placení

Odhad časové náročnosti

Pro každý formulář je třeba počítat s časem až 15 min.

K této úloze je vhodné přistoupit až po úplném probrání kapitoly Placení.

Před vyplněním projdeme se žáky společně zadání na pracovním listu – tím zabráníme zbytečným dotazům méně pozorných žáků.

Úlohu lze řešit těmito způsoby:

- společné vyplňování v lavicích položku po položce;
- zadat za domácí úkol a poté zkontrolovat – ušetříme však minimálně času, protože vyplnění je relativně jednoduché a kontrola zabere téměř tolik času jako samotné vyplnění;
- máme-li vhodné vybavení, jde o jednu z ideálních úloh pro interaktivní tabuli (popř. vyplnění na počítači s promítnutím na dataprojektoru). Tento způsob nejvíce zajistí, aby žáci neměli mít ve svých materiálech chyby.

Vyplňování lze provést buď postupně položku po položce, nebo závěrečným promítnutím celého řešení.

2. Kam s penězi

1. Umíte si vybrat opravdu nejlépejší studentský účet?

Odhad časové náročnosti

Úloha vyžaduje, aby se jí třída věnovala v průběhu 3–4 hodin, které jsou od sebe časově odděleny. Práce mohou být uspořádány do následujících fází.

1. fáze – zadání práce – zjistit údaje o studentských účtech. Je dobré naznačit, které údaje budou důležité (zejména poplatky – viz řešení úlohy). Studenti řeší jako samostatnou práci. Lze i zvážit jako skupinovou práci v počítačové učebně.

2. fáze – společné vymezení kritérií, podle kterých budou všechny skupiny účty srovnávat (důležité pro závěrečné vyhodnocení práce všech skupin). Tato kritéria budou pro všechny skupiny závazná.

Pokud bude bod 1 realizován v počítačové učebně, je vhodné tato kritéria vymezit po cca 15–20 minutách práce, kdy žáci již našli podmínky pro účty. Tak můžeme jejich práci po zbytek hodiny zefektivnit.

3. fáze – výběr vhodných účtů ve skupinách – nejspíše bude nutné zadat jako domácí práci. Srovnání lze případně provést i ve vyučovací hodině jako skupinovou práci. Pak bude třeba omezit počet účtů, které se budou srovnávat, aby žáci stačili srovnání provést.

4. fáze – porovnání výsledků skupin. Zde můžeme ušetřit čas tím, že všechny skupiny nebudou prezentovat celou svou práci. Pravděpodobně se banky, které porovnávali, budou opakovat. Postačí tedy, když přednesou své závěry o každé bance jen jednou. Čas můžeme také ušetřit tím, že bude prezentován pouze ten účet, který každá skupina vyhodnotila jako nejlépejší, nikoliv všechny tři.

Závěrečné srovnání je vhodné předem připravit, např. jako porovnávací tabulku nakreslenou na tabuli, promítnutou dataprojektorem apod. – do ní budou zástupci skupin již jen vyplňovat údaje.

Může být užitečné, pokud žáci odevzdají jeden exemplář práce předem, aby vyučující mohl zjistit, zda půjde srovnání provést – např. zda dodrželi jednotná kritéria. Celkově jde o velmi užitečnou úlohu, protože ukáže žákům bezprostřední využití získaných poznatků.

2. Využívají studenti Vaší školy nejvýhodnější studentské účty?

Odhad časové náročnosti

Jde především o samostatnou práci žáků, vlastní čas ve výuce může být věnován pouze zadání – 10 min a prezentaci výsledků – dle záměrů vyučujícího 15–45 min. Nedoporučuje se vyhodnocení věnovat více než 1 h, aby se neztratily návaznosti.

K průzkumu lze využít vzorový dotazník v pracovních listech. Pak můžeme ušetřit čas tím, že žáci dotazník nebudou sestavovat. Pokud jej žáci sestavují, je bezpodmínečně nutné, aby jej žáci předložili k připomínkování a nezahájili dotazování dříve, než vyučující odsouhlasí konečnou verzi.

Jde o práci vhodnou pro skupinu, kdy si žáci rozdělí dotazníky, čímž se zajistí dostatečný počet dotazovaných.

Dotazování je vhodné organizovat, aby se jednotlivé skupiny nedotazovaly několikrát těch samých studentů, např. rozdělit, kdo se bude dotazovat v 1. ročníku, kdo v 2. apod., příp. zda někdo provede průzkum i na jiné škole.

3. Bankovní produkty

Odhad časové náročnosti

15–20 min

Snadno realizovatelná úloha, která umožní zopakovat probrané učivo přitažlivější formou.

4. Průběžné spoření

Odhad časové náročnosti

Úloha bude pravděpodobně rozložena do tří vyučovacích hodin, časově oddělených. V 1. hodině věnujeme 10–15 min zadání. V 2. hodině je třeba zkontrolovat mezivýsledky – nejspíše formou kontroly jako domácí úkol. V 3. hodině provedeme vyhodnocení – pravděpodobně 45 min.

Cílem této úlohy je uvědomit si, že:

- bankovní vklady nepatří k výhodným způsobům uložení peněz;
- vyšší výnos bývá vykoupen omezením možností, jak s penězi disponovat, nebo vyšším rizikem.

Z těchto důvodů jsou úmyslně zanedbány poplatky, lze tolerovat i různé zdanění výnosů. Tato úloha nutně vyžaduje internet, aby bylo možno provést výpočty se zahrnutím státního příspěvku. Je zbytečné žádat po žácích, aby takový výpočet

prováděli ručně, protože tuto znalost později nevyužijí. Budou-li si zakládat stavební spoření či jiný druh vkladu, bez odborné konzultace v bance, stavební spořitelně nebo penzijním fondu se stejně neobejdou. Cílem je, aby dokázali kvalifikovaně posoudit informace, kterých se jim dostane, a zvykli si porovnávat i finanční produkty (což je obtížnější než jednoduché porovnání cen zboží v supermarketu).

Pro samotné řešení není až tak podstatné, zda z nabídek všech spořicíh účtů vyberou právě ty dvě nejlepší (podobně tak u stavebního spoření a penzijního fondu). Pokud bychom na tom trvali, doba řešení úlohy se neúměrně prodlouží. Postačí, když žáci dokážou vyloučit nabídky na první pohled nevhodné (např. nevyberou si stavební spořitelnu, která nabízí 1 % úrok, když jiné nabízejí 2 %).

Podle situace, žáků atd. můžeme zvážit, zda do výpočtu zahrnout poplatky u stavebního spoření (zejména za sjednání smlouvy vedení účtu), protože ty podstatně ovlivní konečný výnos.

5. Investování peněz – jednorázově – varianta I

Odhad časové náročnosti

Úlohu je třeba zvládnout v 1 vyučovací hodině. Protože jde o mnoho výpočtů, lze čas využít tak, že výpočty rozdělíme mezi skupiny žáků, kteří pak ostatním sdělí výsledky.

Tato úloha je opět z časových důvodů omezena na podílové listy. Cílem je, aby si žáci uvědomili, že pokud některé fondy nabízejí vyšší výnos, bývá to vykoupeno vyšším rizikem (zajištěné fondy x akciové fondy).

Dalším cílem je uvědomit si, že výhodnost tohoto uložení peněz je velmi silně ovlivněna poplatky. Proto v této úloze (na rozdíl od úlohy 4) je nutné poplatky zdůraznit.

V neposlední řadě umožní tato úloha dobře procvičit výpočty složeného úročení. Výpočty se dají poměrně snadno provést ručně (i když jsou o něco časově náročnější).

U výsledných částek nutno vzít v úvahu, že kromě stavebního spoření, kde je výnos pevně dán, jsou ostatní částky pouze předpokladem a nelze je předem stanovit, natož garantovat. Pokud chce klient investovat s malou mírou rizika, je vhodné použít stavební spoření se zaručeným výnosem, příp. zajištěný fond, kde má vždy záruku vratnosti vložené částky.

6. Investování peněz – jednorázově – varianta II

Odhad časové náročnosti

Tuto úlohu lze doporučit pouze za domácí úkol, a to proto, že vyhledání potřebných údajů o podílových listech vyžaduje hodiny a hodiny času strávené na internetu. Proto je možné ji realizovat i jako úlohu nepovinnou.

Lze ji také realizovat jako samostatnou práci skupiny žáků, která ostatní seznámí s výsledky.

7. Úvaha o dalších možnostech investování

Odhad časové náročnosti

15–25 min

Tato úloha je úlohou pokročilou. Je pro žáky a třídy, kteří se v problematice dobře orientují. Umožňuje jim uvědomit si, že peníze nemusejí jen uložit a pak čekat, až se samy zhodnotí (nebo také nezhodnotí, což se může stát např. u podílových listů).

3 Kde získat peníze

1. Oprava auta

Odhad časové náročnosti

Nejméně 1 vyučovací hodina. Pokud ji chceme v hodině zvládnout, bude pravděpodobně potřebné mezi žáky výpočty rozdělit a společně provést pouze vyhodnocení. Druhou možností je provést v první hodině výpočty a v druhé věnovat cca 15 min na vyhodnocení.

Úloha, která je snadno řešitelná, s jednoduchými výpočty. Zároveň vychází z reálných podkladů, které žadatel obdrží. Určitě doporučujeme s žáky vyřešit.

Realizovat ji lze snadno v rámci běžné výuky, a to buď formou frontální spolupráce s žáky, nebo jako skupinovou práci.

2. Porovnání úvěrů

Odhad časové náročnosti

20–30 min

Úloha snadno řešitelná, s jednoduchými výpočty, vychází z reálných podkladů, které žadatel obdrží. Určitě doporučujeme s žáky vyřešit.

Realizovat ji lze snadno v rámci běžné výuky, a to buď formou frontální spolupráce s žáky, nebo jako skupinovou práci.

3. Jak řešit obvyklé situace rodinného rozpočtu Kratochvílových

Odhad časové náročnosti

45 min

Hlavními cíli této úlohy jsou:

- uvědomit si, že má-li rodinný rozpočet přebytek, je vhodné s ním nějak naložit, aby se zhodnocoval;
- že zvýšení některých výdajů může mít za následek snížení jiných (odchod Ivetky na VŠ);
- že bude vhodné v případě zvýšených příjmů především umořit dluhy, protože tak poklesne celková částka, kterou je nutné splatit (budou nižší úroky).

4. Hypotéka

Odhad časové náročnosti

3 hodiny

Úlohu je vhodné řešit několika způsoby:

- kombinací domácí práce žáků a společného řešení ve třídě. Zjištění údajů je vhodné zadat jako úkol, 2. a 3. část naznačit řešení společně s komentářem učitele a poté zadat jeho zpracování s pomocí internetu. Závěrem je pak nutno řešení ověřit;
- s využitím přístupu na internet a zpracování úlohy v počítačové učebně. Tento způsob řešení je vhodnější a také podstatně rychlejší. Závisí ale samozřejmě na přístupnosti počítačové učebny na konkrétním místě;
- zadat jako domácí práci s tím, že žáci navštíví banku, která poskytuje hypoteční úvěry, a na místě se pokusí získat splátkový kalendář hypotéky.
Výpočty hypotéky nedoporučujeme provádět ručně.

4 Zajištění rizik

Odhad časové náročnosti

Úloha 1: 15–20 min

Úloha 2: 10 min

Úloha 3: 15 min

1. Rozlišení pojištění

Typická úloha vhodná pro skupinovou práci.

Má-li škola interaktivní tabuli, můžeme jednotlivé lístečky připravit jako text či obrázek a poté zařadit do jedné ze dvou skupin.

2. Životní pojištění

V diskusi se žáky lze po přiřazení vhodného typu pojištění rovněž diskutovat výši pojistné částky.

3. Neživotní pojištění

Opět vhodná úloha pro skupinovou práci nebo využití pro interaktivní tabuli.

Použitá literatura

Filip, M.: *Osobní a rodinné bohatství*, 1. vyd., Praha, C. H. Beck 2006

Kiyosaki R. T., Lechter S. L.: *Bohatý táta, chudý táta*, 1. vyd., Praha, Pragma 2001

Klínský, P., Münch, O.: *Ekonomika 1 pro obchodní akademie a ostatní střední školy*, 2. vyd., Praha, Eduko 2009

Klínský, P., Münch, O.: *Ekonomika 2 pro obchodní akademie a ostatní střední školy*, 2. vyd., Praha, Eduko 2009

Klínský, P., Münch, O.: *Ekonomika 3 pro obchodní akademie a ostatní střední školy*, 2. vyd., Praha, Eduko 2009

Internetové zdroje

www.penize.cz; www.mesec.cz; www.finance.cz

webové stránky bank, stavebních spořitelen, penzijních fondů

Obsah

I Dílčí úlohy

1 Hospodaření domácnosti	str. 5
2 Ceny	str. 7
3 Peníze, placení, cenné papíry	str. 10
4 Finanční trh	str. 13
5 Finanční produkty	str. 17
6 Finanční plánování	str. 24
7 Předlužení a možnosti jeho řešení	str. 26

II Souvislé úlohy

1 Placení	str. 32
2. Kam s penězi	str. 33
3 Kde získat peníze	str. 36

Pracovní listy	str. 41
----------------	---------

III Řešení úloh

Řešení dílčích úloh	str. 55
Řešení souvislých úloh	str. 75

IV. Vybrané metodické poznámky

Dílčí úlohy	str. 95
Souvislé úlohy	str. 100
Použitá literatura	str. 105

